



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS DARBO BIRŽĄ PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

2017-05-04 Nr. 4D-2017/1-88
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2017-01-23 gavo pakartotinį X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo birža) pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant su Rekomendacijų įsidarbinti į laisvas darbo vietas Pareiškėjui išdavimu susijusius klausimus ir 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 teikiant atsakymą į Pareiškėjo kreipimusis.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] Aš 2016-12-14 skunde Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai nurodžiau, kad „VIEŠOJI ĮSTAIGA „A“, [...] [Lietuvos darbo biržos] internetinėje svetainėje laikotarpyje nuo 2016-11-11 iki 2016-11-27 skelbė skelbimą Nr. [...], kuriame nurodė, kad yra laisva vieta TEISININKO, [...], tačiau darbo biržos specialistė Loreta Krikščiūnienė man neišdavė „Rekomendacijos įsidarbinti“ į šią laisvą darbo vietą. [...]“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Taip pat 2016-12-14 skunde Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai nurodžiau, kad „VIEŠOJI ĮSTAIGA „A“, [...] [Lietuvos darbo biržos] internetinėje svetainėje laikotarpyje nuo 2016-12-06 iki 2016-12-30 skelbė skelbimą Nr.: [...], kuriame nurodė, kad yra laisva vieta TEISININKO, [...]. Pažymėtina, kad savo iniciatyva 2016-12-13 apie 23 val. darbdaviui išsiunčiau prašymą priimti mane į laisvą darbo vietą ir savo CV, tačiau darbdavys sekančią dieną, t. y. 2016-12-14 panaikino minėtą skelbimą [Lietuvos darbo biržos] internetiniame puslapyje. Darbo biržos tarnautoja Rita Trečiokienė į nuo 2016-12-06 šią laisvą darbo vietą „Rekomendacijos įsidarbinti“ man taip pat neišdavė, nors mano dalykinės savybės pilnai atitiko keliamus darbdavio reikalavimus. [...].“

2.3. „Lietuvos darbo birža rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5 neteisingai, [...] aiškina, kad VŠĮ „A“ skelbimuose Nr. [...], Nr. [...] ieškojo asmens su koleginiu išsilavinimu laisvai teisininko darbo vietai, o kadangi aš turiu magistro kvalifikaciją, tai anot Lietuvos darbo biržos, aš nebuvo tinkamas šiai darbo vietai ir todėl Rekomendacijos įsidarbinti man į šias darbo vietas nebuvo išduotos. Mano įsitikinimu Rekomendacijų įsidarbinti į minėtas darbo vietas neišdavimas ir [Lietuvos darbo biržos] rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5 to neteisingas įvertinimas yra akivaizdus biurokratizmas ir piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, [...]“

2.4. „[...] rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5 neteisingai, [...] aiškinama, kad „*Rekomendacija įsidarbinti išduodama tik bedarbio statusą turinčiam asmeniui [...]*“, nurodoma, kad „[...] iki 2016-11-27 Jūs turėjote dirbančio asmens statusą, todėl Rekomendacija įsidarbinti Jums negalėjo būti išduota“. Toks Lietuvos darbo biržos aiškinimas akivaizdžiai prieštarauja [...] Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo 2.2. nuostatai, pagal kurią teritorinėse darbo biržose

registruotiems darbo ieškantiems asmenims, kuriems nebuvo suteiktas bedarbio statusas, teikiamos tarpininkavimo įdarbinant paslaugos - nuo įsiregistravimo teritorinėse darbo biržose dienos.“

2.5. „Analogiškai biurokратиškai ir piktnaudžiaujant tarnybine padėtimi [Lietuvos darbo biržos] rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5 aiškinama ir Rekomendacijos įsidarbinti neišdavimą į laisvą teisininko darbo vietą Lietuvos profesinėje sąjungoje „B“, neva čia teisininko darbui buvo pageidaujamas studentas, o aš esu baigęs mokslus magistras, todėl esu netinkamas. Tai akivaizdžiai nekompetentingas motyvavimas, turintis ir diskriminavimo dėl socialinės padėties požymių.“

2.6. „[...] Lietuvos darbo birža rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5 aiškina neva nuo [2005-08-30] iki 2006-03-01 aš buvau registruotas Vilnius teritorinėje darbo biržoje Vilnius miesto skyriuje dirbančio asmens statusu. Faktiškai Vilniaus teritorinėje darbo biržoje aš niekada nebuvau registruotas, Vilnius mieste niekada nedirbau.“

2.7. „Lietuvos darbo biržos atsakyme 2017-01-13 Nr. Sg-5 nepasisakoma ir neatsakoma, kodėl nuo registracijos Kauno teritorinėje darbo biržoje pradžios 2001-09-03 iki šiol (daugiau nei per penkiolika metų) man nei karto nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti, nors aš turiu ir teisinio darbo patirties (apie 9 metus) ir pedagoginio darbo patirties (daugiau nei 20 metų), esu [...]“

2.8. „[...] Lietuvos darbo biržos atsakyme 2017-01-13 Nr. Sg-5 [...] klaidinančiai aiškinama, kad man buvo išduota eilė „SIŪLYMŲ ĮSIDARBINTI“, kada faktiškai jokiuose teisės aktuose tokie „Siūlymai įsidarbinti“ nėra numatyti, o yra numatytos tik „REKOMENDACIJOS ĮSIDARBINTI“. Todėl ne tik neaišku apie kokius „Siūlymus įsidarbinti“ rašoma rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5, bet ir kokia tokių „Siūlymų įsidarbinti“ teisinė reikšmė, kokia forma jie teikiami, ką asmuo privalo atlikti gavęs tokį „Siūlymą įsidarbinti“ ir kokiais konkrečiai teisės aktais vadovaujantis tokie „Siūlymai įsidarbinti“ yra teikiami. Faktiškai jokių „Siūlymų įsidarbinti“ iš Kauno teritorinės darbo biržos įsidarbinti aš nesu gavęs [...]“

2.9. „[...] Lietuvos darbo biržos atsakyme 2017-01-13 Nr. Sg-5 nepagrįstai atsisakoma Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje asmenų ieškančių darbo skelbimuose, prie nurodomo asmens išsilavinimo „aukštasis universitetinis“, įrašyti „aukštasis universitetinis, bakalauras“ arba „aukštasis universitetinis, magistras“ arba „Aukštasis universitetinis, bakalauras ir magistras“. Nenurodymas laipsnių bakalauras arba magistro menkina asmenų įgijusių šiuos laipsnius autoritetą ir nuvertina pačius kvalifikacinius laipsnius, jei juos skelbti net neleidžiama. [...]“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo: „įvertinti biurokратиškus ir piktnaudžiavimo tarnyba bei nusikalstamos veikos požymių turinčius Kauno teritorinės darbo biržos ir Lietuvos darbo biržos veiksmus, [...], bei inicijuoti kaltų pareigūnų nubaudimą.“

4. Atkreiptinas dėmesys, jog Seimo kontrolierius, **2016-12-15** gavęs Pareiškėjo skundą dėl Kauno teritorinės darbo biržos veiklos bei įvertinęs skunde nurodytos problemos svarbą Pareiškėjui, tarpininkavo ir **Seimo kontrolieriaus 2016-12-23 raštu Nr. 4D-2016/1-1660/3D-3614** persiuntė Pareiškėjo 2016-12-15 skundą Lietuvos darbo biržai bei, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu, prašė Lietuvos darbo biržos išnagrinėti skunde keliamas problemas ir detalai paaiškinti Pareiškėjui darbo paieškos nutraukimo ir statuso pakeitimo tvarką bei sąlygas; rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką; darbo ieškančių asmenų kortelių pildymo tvarką, nurodant turimų kvalifikacijų neįrašymo pagrindą; darbdavių pareigą teikti informaciją apie esančias laisvas darbo vietas įmonėje; įvertinti Kauno teritorinės darbo biržos veiklą, imtis priemonių pažeidimams šalinti.

5. **Atsižvelgdama į tai bei į kitus Pareiškėjo kreipimusis, Lietuvos darbo birža 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5, adresuotu Pareiškėjui, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Seimo kontrolieriui ir Kauno teritorinės darbo biržos direktoriui, informavo, jog:**

5.1. „[...] [Lietuvos darbo birža] išnagrinėjo 2016-12-08 gautą Jūsų 2016-12-07 skundą

„Dėl nebuvimo galimybės dirbti Lietuvos Respublikoje“, kuri taip pat Lietuvos darbo biržai persiuntė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau - SADM) 2016-12-13 raštu Nr. (I 3.6-51) SD-7436 „Dėl skundo“ (toliau - **Skundas Nr. 1**), taip pat 2016-12-12 gautą Jūsų 2016-12-12 prašymą „Informacija apie laisvą darbo vietą“ (toliau - **Prašymas**), taip pat 2016-12-14 SADM raštu Nr. (8.6-74) SD-7458 „Dėl X paklausimo persiuntimo“ persiūtą Jūsų 2016-12-13 skundą „Dėl laisvos darbo vietos“ (toliau - **Paklausimas**), taip pat 2016-12-15 SADM raštu Nr. (8.6-74) SD-7470 „Dėl X paklausimo persiuntimo“ persiūtą Jūsų 2016-12-13 pareiškimą „Pareiškimas dėl darbdavių galimo neinformavimo teritorinės darbo biržos apie laisvas darbo vietas“ (toliau - **Pareiškimas**), taip pat 2016-12-21 SADM raštu Nr. (13.6-51) SD-7570 „Dėl skundų“ persiūtus Jūsų 2016-12-14 skundą „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“ (toliau - **Skundas Nr. 2**) ir 2016-12-18 skundą „Skundas dėl darbo biržos tarnautojos Ritos Trečiokienės“ (toliau - **Skundas Nr. 3**), taip pat 2016-12-27 Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2016-12-23 raštu Nr. 4D-2016/1660/3D-3614 „Dėl skundo ir Seimo kontrolieriaus tarpininkavimo“ persiūtą Jūsų 2016-12-14 skundą „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“ (analogiškas **Skundai Nr. 2**) ir 2016-12-20 skundą „Skundas dėl X diskriminavimo Kauno teritorinėje darbo biržoje“ (toliau - **Skundas Nr. 4**), kuri taip pat Lietuvos darbo biržai persiuntė SADM 2017-01-04 raštu Nr. (13.6-51) SD-75 „Dėl informacijos pateikimo“. [...].“

5.2. „Nagrinėjant Jūsų Skundą Nr. 1, Lietuvos darbo biržos informacinės sistemos (toliau - LDB IS) duomenis, Kauno teritorinės darbo biržos (toliau - Kauno TDB) 2016-12-16 raštu Nr. S-1162 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau - Kauno TDB raštas) pateiktą informaciją, nustatyta, kad 2016-12-07 registracijos Kauno TDB Kauno miesto skyriuje metu Jus pateikėte tik savo asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, tačiau kitų dokumentų, patvirtinančių Jūsų įgytas/patobulintas kvalifikacijas/kompetencijas, ar lankytus seminarus nepateikėte, todėl tokie duomenys ir nebuvo suvesti pildant Darbo ieškančio asmens kortelę.“

5.3. „Pažymėtina, kad, darbo ieškančių asmenų registravimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas ir Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-473 „Dėl Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Stebėsenos aprašas). Stebėsenos aprašo 9 punkte nustatyta, kad, asmenys, registruodamiesi teritorinėje darbo biržoje (toliau - TDB), turi pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą arba kitą galiojantį dokumentą, pagal kurį galima nustatyti asmens tapatybę ir kuriame yra nuo pašalinio poveikio apsaugota nuotrauka, asmens kodas arba gimimo data, asmens vardas ir pavardė. Stebėsenos aprašo 12 punkte nurodyta, kad asmenys, registruodamiesi TDB arba atvykę gauti darbo rinkos paslaugas, kaip nurodyta Stebėsenos aprašo 18 punkte, nepateikę Stebėsenos aprašo 11 punkte nurodytų dokumentų, juos gali pristatyti TDB per kitą apsilankymą. Stebėsenos aprašo 14 punkte yra nustatyta, kad asmuo atsako už Darbo ieškančio asmens kortelėje nurodytų duomenų teisingumą. Nuslėpęs ar pateikęs neteisingą informaciją arba suklastotus dokumentus, asmuo atsako teisės aktų nustatyta tvarka.“

5.4. „2016-12-07 užpildžius Darbo ieškančio asmens kortelę, Jūs buvote supažindintas su joje nurodytais duomenimis pasirašytinai. Pastabų dėl netikslių duomenų Darbo ieškančio asmens kortelėje nepareiškėte. Atkreiptinas dėmesys, kad tą pačią dieną, t. y. 2016-12-07, Kauno TDB elektroniniu paštu gavo iš Jūsų elektroninį laišką su pridėtais papildomais dokumentais apie Jūsų dalyvavimą mokymuose ir seminaruose, kuriais vadovaujantis Kauno TDB nedelsiant LDB IS Darbo ieškančio asmens kortelėje buvo suvesta papildoma informacija apie Jūsų lankytus kursus ir seminarus. 2016-12-09 telefonu Kauno TDB specialistų Jūs buvote informuotas, kad pagal Jūsų pateiktą papildomą informaciją ir dokumentus Darbo ieškančio asmens kortelėje atlikti pakeitimai, taip pat Jums buvo pasiūlyta 2016-12-13 numatyto apsilankymo Kauno TDB Kauno miesto skyriuje metu pateikti turimą papildomą informaciją.“

5.5. „Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad TDB bedarbiams teikiamos darbo rinkos paslaugos - informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo įdarbinant, individualios užimtumo veiklos planavimo - detalizuojamos Užimtumo rėmimo įstatymo 18-21 straipsniuose ir Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo [...] (toliau - DRP aprašas) III-VI skyriuose. Dėl Jūsų išsakyto pageidavimo, kad būtų sudaryta galimybė teikti ir gauti reikalingus dokumentus per LDB IS, pažymime, kad, pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą, nėra galimybes visas paslaugas teikti ar gauti tik prisijungus prie asmeninės LDB IS paskyros.“

5.6. „**Atsakydami į Jūsų Prašymą**, primename, kad į šį Jūsų Prašymą, kuris taip pat buvo pateiktas Lietuvos darbo biržos interneto svetainės paskyroje, atsakymą Jums pateikė Kauno TDB Lietuvos darbo biržos interneto svetainės paskyroje. Papildomai informuojame, kad, vadovaujantis Užimtumo rėmimo 20 straipsniu, tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams - tinkamų darbuotojų. DRP aprašo 18 punkte nustatyta, kad tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos, siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, kuriame vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekiimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekiimo traukiniais ir autobusais trukmė neviršija Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 3 punkte nustatytos trukmės arba kelionės išlaidos neviršija 20 procentų nuo darbo ieškantiems asmens gaunamo darbo užmokesčio atskaičius mokesčius, o darbdaviams - apsirūpinti tinkamais darbuotojais, vykdant reikalingų darbuotojų atranką ir siuntimą į registruotas laisvas darbo vietas. DRP aprašo 21.5 papunktyje nurodyta, kad, TDB specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, esant tinkamo darbo pasiūlymui, siunčia darbo ieškantį asmenį dalyvauti darbuotojų atrankoje, išduodamas Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Rekomendaciją įsidarbinti. Tinkamo darbo apibrėžimas nurodytas Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje, o tinkamo darbuotojo - nurodytas to paties įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje. Rekomendacijos įsidarbinti forma, patvirtinta Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2014 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. V-407 „Dėl Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Rekomendacijos įsidarbinti formos patvirtinimo“. Taip pat paminėtina., kad bedarbio statuso panaikinimo pagrindai nurodyti Užimtumo rėminio įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalyje, o svarbios priežastys, dėl kurių bedarbio statusas nepanaikinamas, nurodytos šio straipsnio 6-8 dalyse.“

5.7. „**Atsakant į Jūsų Paklausimą**, kuriame prašote atsakyti, kodėl Jūs iki šiol nepriimamas dirbti į ir šiuo metu esančią laisvą darbo vietą (Teisininkas (-ė), Viešoji įstaiga „A“, [...]), informuojame, kad, Lietuvos darbo birža, vadovaujantis šios įstaigos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. A1-306 „Dėl Lietuvos darbo biržoje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 1 punktu, kartu su jai pavaldžiomis TDB įgyvendina darbo rinkos ir užimtumo rėmimo politiką ir teikia konsultacijas tik su jai nustatytų funkcijų vykdymu susijusiais klausimais. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos darbo birža neturi įgaliojimų vertinti darbdavio veiksmų dėl kandidatų pasirinkimo ar nepasirinkimo.“

5.8. „Atsakant į Jūsų Paklausimą keliamą klausimą, kodėl nebuvote rekomenduotas darbdaviui į šią laisvą darbo vietą, pažymime, kad pagal LDB IS duomenis, Jūsų pageidavimai darbui yra nurodyti, kad Jūs pageidaujate dirbti teisininku pagal darbo sutartį ar valstybės tarnyboje pagal įgytą išsilavinimą. Viešosios įstaigos „A“ nuo 2016-12-06 iki 2016-12-14 Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje registruotoje laisvoje darbo vietoje Nr. [...] pareigybė „Teisininkas“ (toliau - LDV Nr. [...]) nurodyti reikalavimai kandidatui - aukštasis koleginiis išsilavinimas. Atsižvelgiant į Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje nurodytą tinkamo darbo apibrėžtį, kad tinkamas darbas, tai darbas turintis visus šioje dalyje nurodytus požymius (atitinka darbo ieškančio asmens kvalifikaciją arba (ir) kompetenciją ir (ar) turimą darbo patirtį; TDB Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau - Vyriausybė) arba jos įgalios institucijos nustatyta tvarka nėra gavusi oficialios informacijos apie su asmens sveikata ar su kitomis aplinkybėmis susijusius

apribojimus dirbti siūlomą darbą; vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekimo traukiniais ir autobusais bendra trukmė neviršija 3 valandų, o neįgaliesiems ir turintiems įsipareigojimų šeimai asmenims - 2 valandų arba kelionės išlaidos neviršija Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio), ir į Jūsų turimą kvalifikaciją (magistro laipsnį), vadovaujantis Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2014 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. V-407 „Dėl Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Rekomendacijos įsidarbinti formos patvirtinimo“, 6 punktu, kuriame nustatyta, kad, Rekomendacija įsidarbinti išduodama asmeniui tik tinkamam darbui, kaip jis apibrėžiamas Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje, Jums nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti.“

5.9. **„Atsakant į Jūsų Pareiškimą**, pažymime, kad, Lietuvos darbo birža 2016-12-21 raštu Nr. Sd-4091 „Dėl tarnybinės pagalbos“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos valstybinę darbo inspekciją prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl tarnybinės pagalbos. Paaiškiname, kad vadovaujantis 1948 m. birželio 17 d. Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 88 „Dėl įdarbinimo tarnybų organizavimo“ 6 straipsnio (ii) dalies, Lietuvos Respublikos darbo kodekso 89 straipsnio 1 dalies, Užimtumo rėmimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatomis, ieškantys darbuotojų darbdaviai turi informuoti TDB apie laisvas darbo vietas, darbo funkcijas ir darbo pobūdį, darbo apmokėjimo ir kitas sąlygas bei pretendentams įsidarbinti keliamus kvalifikacinius reikalavimus. Laisvų darbo vietų registravimas ir skelbimas reglamentuojamas Stebėsenos aprašo IV dalies nuostatomis. Laisvų darbo vietų registracijos kortelė pildoma pagal Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2011 m. įsakymu Nr. V-293 „Dėl Laisvų darbo vietų registracijos kortelės formos patvirtinimo“ patvirtintą formą. Sprendimus registruoti laisvą darbo vietą ar neregistruoti Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje darbdaviai priima savarankiškai. Lietuvos darbo birža neturi teisinių priemonių patikrinti, ar visi darbdaviai registruoja laisvas darbo vietas kaip numatyta teisės aktuose.“

5.10. „Taip pat informuojame, kad, pasitelkus Lietuvos darbo biržos programinę įrangą „Žaibas“, buvo atlikta analizė dėl laisvų darbo vietų „Teisininkas“ 2016 m. registravimo Kauno TDB ir įdarbintų asmenų skaičiaus. Atliktos analizės metu nustatyta, kad per 2016 m. Kauno TDB buvo registruotos 39 laisvos darbo vietos su pareigybe „Teisininkas“. Kauno TDB suteikus paslaugas, savarankiškai įsidarbino 36 teisininkai, 7 darbo ieškantys asmenys įsidarbino tarpininkaujant Kauno TDB. Iš viso per 2016 m. Kauno TDB buvo registruoti 165 asmenys, turintys teisinį išsilavinimą ir ieškantys darbo teisės srityje (pareigybė „Teisininkas“).“

5.11. **„Nagrinėjant Jūsų Skundą Nr. 2**, LDB IS duomenis, Kauno TDB raštu pateiktą informaciją, nustatyta, kad, registracijos Kauno TDB Kauno miesto skyriuje nuo 2010-11-15 iki 2016-12-06 metu Kauno TDB Kauno miesto skyriaus 2010-11-18 sprendimu Nr. V1K-223, vadovaujantis Stebėsenos aprašo 22 punktu (galiojusi punkto redakcija iki 2015-05-14), Jums buvo suteiktas bedarbio statusas nuo 2010-11-15. Kauno TDB Kauno miesto skyriaus 2013-10-04 sprendimu Nr. SPR-191(1), vadovaujantis Stebėsenos aprašo 25.1 papunkčiu (galiojusi papunkčio redakcija iki 2015-05-14), Jums buvo pakeistas bedarbio statusas į dirbančio asmens nuo 2013-09-23. Kauno TDB Kauno miesto skyriaus 2016-12-08 sprendimu Nr. SPR-237(1), vadovaujantis Stebėsenos aprašo 35.1 papunkčiu, kai asmenys, TDB priskirti vienai iš Stebėsenos aprašo 26 punkte nurodytų įregistruotų asmenų grupių (Jūsų atveju - dirbančio asmens), atitinka bedarbio apibrėžimą, jų registracija TDB nutraukiama ir jų pageidavimu TDB yra registruojami pakartotinai, suteikiant bedarbio statusą, Jūsų registracija buvo nutraukta ir vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi ir 4¹ straipsnio 1 dalimi Jums buvo suteiktas bedarbio statusas nuo 2016-12-07. Atsižvelgus į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, Kauno TDB nenutraukus Jūsų registracijos, kurios metu Jums buvo suteiktas dirbančio asmens statusas, negalėtų Jums suteikti bedarbio statuso. [...] darytina išvada,

kad: vadovaujantis Stebėsenos aprašo 35. 1 papunkčiu, Jums dirbančio asmens statusas panaikintas ir registracija Kauno TDB Kauno miesto skyriuje nuo 2016-12-07 nutraukta ir, vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi ir 4¹ straipsnio 1 dalimi, nuo 2016-12-07 Jums suteiktas bedarbio statusas teisėtai.“

5.12. „Informuojame, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 36 straipsniu ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 33 straipsnio 1 dalimi, kadangi sprendimą dėl Jūsų dirbančio asmens statuso pakeitimo priėmė Kauno TDB, todėl skundas dėl Kauno TDB Kauno miesto skyriaus vedėjo sprendimo pakeisti dirbančio asmens statusą į bedarbio statusą gali būti paduotas Kauno apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo informacijos apie šio sprendimo priėmimą gavimo dienos.“

5.13. „Atsakant į Jūsų Skunde Nr. 2 keliamą klausimą, kodėl Jums nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti į Viešosios įstaigos „A“ nuo 2016-11-11 iki 2016-11-27 Lietuvos darbo biržos internete svetainėje registruotoje laisvoje darbo vietoje Nr. [...] pareigybė „Teisininkas“ (toliau - LDV Nr. [...]), paaiškiname, kad, Rekomendacija įsidarbinti išduodama tik bedarbio statusą turinčiam darbo ieškančiam asmeniui. Tuo laikotarpiu nuo 2016-11-11 iki 2016-11-27 Jūs turėjote dirbančio asmens statusą, todėl Rekomendacija įsidarbinti Jums negalėjo būti išduota.“

5.14. „Į Jūsų Skunde Nr. 2 keliamą klausimą, kodėl Jums nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti į LDV Nr. [...], atsakyta šio rašto dalyje prie atsakymo į Paklausimą. Taip pat papildomai informuojame, kad, vadovaujantis Stebėsenos aprašo 38 punktu, pasikeitus aplinkybėms (įdarbinus asmenį į registruotą laisvą darbo vietą, nusprendus ją panaikinti ar esant kitoms aplinkybėms) ieškantis darbuotojų darbdavys turi nedelsdamas informuoti TDB vienu iš Stebėsenos aprašo 36 punkte nurodytų būdų arba atnaujinti, pakeisti ar panaikinti informaciją apie jo registruotas laisvas darbo vietas Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje.“

5.15. „Atsakydami į Jūsų Skunde Nr. 2 nurodytą teiginį, kad „*tarnautoja Rita Trečiokienė [...] grafoje „Kvalifikacija, profesija“ atsisakė įrašyti mano, kvalifikacinius teisės magistro ir teisės bakalauro kvalifikacinius laipsnius*“, paaiškiname, kad, vadovaujantis Stebėsenos aprašo 20 punktu, ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo asmens įregistravimo pradedamas duomenų apie asmens draudimo laikotarpius, draudžiamąsias pajamas, individualios veiklos, įskaitant žemės ūkio, miškininkystės ar alternatyvios veiklos, vykdymą, mokymąsi ir kitų duomenų, kurių reikia registracijai TDB ir su ja susijusioms paslaugoms teikti, gavimas iš valstybės registru ir informacinių sistemų. Lietuvos darbo biržos informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. V-400 „Dėl Lietuvos darbo biržos informacinės sistemos nuostatų pakeitimo“ (Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2015 m. gegužės 4 d. įsakymo Nr. V-263 redakcija) (toliau - Lietuvos darbo biržos informacinės sistemos nuostatai), 19.9 papunktyje nustatyta, kad iš Studentų registro gaunami studijų duomenys yra Lietuvos aukštosios mokyklos ar Lietuvoje veikiančio užsienio aukštosios mokyklos filialo pavadinimas; Lietuvos aukštosios mokyklos ar Lietuvoje veikiančio užsienio aukštosios mokyklos filialo kodas; studijų pradžia; studijų pabaiga; studijų nutraukimo arba pertraukimo požymis; studijų nutraukimo arba pertraukimo data; grįžimo studijuoti data, studijų pertraukimo atveju; studijų forma; studijų formos data; studijų nutraukimo atšaukimo data, o pagal Lietuvos darbo biržos informacinės sistemos nuostatų 19.21 papunktį, be kitų duomenų iš darbo ieškančių asmenų gaunami išsilavinimo, kvalifikacijos duomenys yra išsilavinimo lygis; mokymo įstaigos šalis; mokymo įstaigos tipas; mokymo įstaigos pavadinimas; studijų/mokymo programa; kvalifikacija; kvalifikacinis laipsnis; kvalifikaciją patvirtinančio dokumento numeris; profesija; mokslo ar studijų baigimo data; darbo stažas pagal nurodytą kvalifikaciją (mėnesiais). Jums nepateikus registracijos Kauno TDB Kauno miesto skyriuje metu reikiamų papildomų dokumentų apie įgytas kvalifikacijas (dokumentai Jūsų išsiųsti 2016-12-07 elektroniniu paštu į Kauno TDB) darbo biržos specialistė neturėjo galimybės tokių duomenų suvesti.“

5.16. „Dėl Skunde Nr. 2 išsakytos Jūsų nuomonės apie Lietuvos darbo biržos interneto

puslapyje nerodomas teisininkų įgytas bakalauro ar magistro kvalifikacijos, pažymime, kad Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje matomas asmenų įgytas išsilavinimas, pvz. aukštasis koleginis, aukštasis universitetinis, profesinis ar kita. Lietuvos darbo birža nėra gavusi iš darbdavių prašymų, pageidavimų ar nusiskundimų dėl darbuotojų paieškos Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje netikslumų ar darbuotojų nurodyto išsilavinimo.“

5.17. „Dėl Skunde Nr. 2 nurodyto teiginio, kad tarnautojos R. Trečiokienės aiškinimas yra biurokратиškas ir nekompetentingas dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 89 straipsnio imperatyvių nuostatų, pažymime, kad TDB darbuotojams nesuteikta teisės aiškinti įstatymus ar kitus teisės aktus ir darbuotojas negali būti teisės normų aiškinimo subjektu. Teisę gali aiškinti teisėkūros subjektas - asmuo, priėmęs ar kitaip sankcionavęs teisės normą, t. y. pvz. įstatymų leidėjas, aukščiausios instancijos teismai, teisės mokslininkai. Dėl Jūsų klausimo apie laisvų darbo vietų registraciją TDB pasisakyta buvo šiame rašte prie atsakymo į Jūsų Pareiškimą.“

5.18. „**Atsakant į Jūsų Skundą Nr. 3**, informuojame, kad vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalimis ir Stebėsenos aprašo 6 punktu, TDB registruoja darbo ieškančius asmenis. Kaip jau buvo aukščiau minėta rašte, Lietuvos darbo birža ir TDB įgyvendina užimtumo rėmimo politiką. Užimtumo rėmimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad užimtumo rėmimo sistemos tikslas - siekti visiško gyventojų užimtumo, mažinti jų socialinę atskirtį ir stiprinti socialinę sanglaudą. Paaiškiname, kad individualios užimtumo veiklos planavimas yra viena iš aukščiau minėtų darbo rinkos paslaugų. Užimtumo rėmimo įstatymo 21 straipsnyje nustatyta, kad, bedarbiams, įsiregistravusiems TDB, sudaromi individualus užimtumo veiklos planai (toliau - IUVP). Šiuose planuose nurodomi bedarbio ir TDB įsipareigojimai dėl aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir darbo rinkos paslaugų bedarbiui taikymo. Individualios užimtumo veiklos planavimas taip pat reglamentuojamas DRP aprašo VI skyriaus nuostatomis. DRP aprašo 28 punkte nustatyta, kad, IUVP sudaromas išanalizavus ir įvertinus bedarbio motyvacijos įsidarbinti ir (ar) mokytis stokos priežastis; kliūtis užimtumui (įsidarbinimą varžančias šeimines aplinkybes, sveikatos būklę, kelionės į darbą ir iš jo trukmę ir kt.); turimų profesinių žinių, darbo patirties paklausą ir bedarbio galimybes konkuruoti darbo rinkoje; darbo rinkos ir bedarbio poreikius, gebėjimus kitose srityse, kurie gali būti panaudoti, kai norima dirbti pagal naują profesiją, DRP aprašo 29 punkte nurodyta, kad, IUVP pažanga vertinama pildant Darbo ieškančio asmens apsilankymų kortelę. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad, IUVP gali būti keičiamas, tikslinamas arba parengiamas naujas įvertinus pasiektą pažangą arba jos nepasiekimo priežastis; pasikeitus aplinkybėms darbo rinkoje ar bedarbio įsidarbinimo motyvams; atkūrus bedarbio statusą, kaip nustatyta Stebėsenos apraše.“

5.19. „Tarpininkavimo paslaugos teikiamos vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 20 straipsnio, DRP aprašo V skyriaus nuostatomis. Tik esant tinkamam darbo pasiūlymui, kuris turi atitikti tinkamo darbo ir tinkamo darbuotojo požymius, nurodytus Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 ir 16 dalyse, TDB specialistas, vadovaudamasis DRP aprašo 21.5 papunkčiu, gali išduoti Rekomendaciją įsidarbinti ir siūsti dalyvauti pas darbdavį darbuotojų atrankoje. Taip pat atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Rekomendacija įsidarbinti gali būti išduota tik darbui pagal darbo sutartį.“

5.20. „Atsakant į Jūsų Skunde Nr. 3 nurodytą teiginį „*kad darbo užmokesčio nepaskelbimas neatitinka Darbo kodekso nuostatų reikalavimų numatytų 89 straipsnyje*“, pažymime, kad Stebėsenos aprašo 37 punkte nurodyta, kad darbdavys, informuodamas TDB apie laisvą darbo vietą, privalo užtikrinti, kad laisvos darbo vietos aprašymas būtų išsamus ir pretendams keliami reikalavimai atitiktų Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo bei Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo nuostatas. Pagal Stebėsenos aprašo 39 punktą, TDB ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo informacijos gavimo dienos registruoja laisvas darbo vietas Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje ir atitinkančias Stebėsenos aprašo 37 punkte nustatytus reikalavimus skelbia viešai Lietuvos darbo biržos internete svetainėje,

informacijos ir konsultacijų bei jaunimo darbo centruose, kitose atviro informavimo vietose, EURES interneto svetainėje. Pagal Stebėsenos aprašo 40 punktą, neatitinkančios Stebėsenos aprašo 37 punkto reikalavimų laisvos darbo vietos viešai neskelbiamos, o darbdaviai, pateikę informaciją apie tokias laisvas darbo vietas, informuojami apie nustatytus neatitikimus. Darbdaviui savarankiškai užregistravus laisvą darbo vietą, kurios duomenys gali būti neišsamūs ar netikslūs, jau yra matoma Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje išorės vartotojams, nors TDB specialistas dar neperžiūrėjo ir nepatvirtino. TDB specialistas peržiūrėjęs informaciją apie darbdavio registruotą laisvą darbo vietą patvirtina arba informuoja darbdavį apie keliamų reikalavimų laisvų darbo vietų registracijai neatitikimus.

Labai dėkojame Jums už pateiktas pastabas dėl darbdavių laisvų darbo vietų registravimo, Lietuvos darbo birža nedelsiant raštu informuos visas TDB, kad būtų visose TDB užtikrinama kontrolė dėl darbdavių laisvų darbo vietų registravimo atitikimo nustatytiems reikalavimams.“

5.21. „Dėl Skunde Nr. 3 išsakyto Jūsų teigimo „*kad teiraujantis telefonu R. Trečiokienė 2016-12-14 man nesuteikė informacijos, kodėl aš nebuvau rekomenduotas į laisvas teisininko vietas pagal Nr.: [...], Nr.: [...]*“ atkreipiame Jūsų dėmesį, kad dėl Rekomendacijos įsidarbinti išdavimo į LDV Nr. [...] Jums atsakyta šiame rašte prie atsakymo į Paklausimą [pažymos 5.8 punktas], o dėl Rekomendacijos įsidarbinti išdavimo į LDV Nr. [...] Jums atsakyta šiame rašte prie atsakymo į Skundą Nr. 2 [pažymos 5.13 punktas].“

5.22. „Atsakydami į Skunde Nr. 3 keliamą klausimą, kodėl Jums nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti į LIETUVOS PROFESINĖS SAJUNGOS „B“ nuo 2016-12-15 iki 2016-12-30 Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje registruotą laisvą darbo vietą Nr. [...] pareigybė „Teisininkas“, paaiškiname, kad darbdavys laisvos darbo vietos skelbime yra nurodęs reikalavimus kandidatams, kad ši darbo vieta yra skirta studentams ir, kad darbas numatytas ne visą darbo dieną. Kaip jau buvo minėta aukščiau, Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje nurodyta tinkamo darbuotojo sąvoka. Pažymime, kad darbdavys turi diskrecijos teisę nuspręsti, kokie bus nurodyti keliami reikalavimai darbuotojui registruojant laisvą darbo vietą, TDB specialistas negali išduoti Rekomendacijos įsidarbinti, jei siūlomas darbas neatitinka Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje nurodytos tinkamo darbo apibrėžties. Kadangi darbdavys ieškojo studento ne visai darbo dienai, o Jūs jau baigęs mokslus ir įgijęs magistro kvalifikacinį laipsnį, todėl atsižvelgiant į tai, kad tarpininkavimo paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams - tinkamų darbuotojų Jums nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti į šią darbo vietą.“

5.23. „Atsakant į Jūsų Skundą Nr. 4 dėl Jūsų išsakyto teiginio „*Kauno teritorinėje darbo biržoje esu registruotas apie 15 metų (nuo 2001 rugsėjo 3 d.) ir per visus tuos metus man nei karto nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti tinkamame darbe, konstatuotina, kad Kauno teritorinė darbo birža mane diskriminuodama nepadedama man įsidarbinti, ko pasėkoje aš negaliu įgyvendinti teisės į darbą*“, patiksliname, kad, pagal LDB IS duomenis, nuo 2001-09-01 iki 2005-06-16 Jūs buvote registruotas Kauno TDB Kauno miesto skyriuje dirbančio asmens statusu, nuo 2005-08-30 iki 2006-03-01 Jūs buvote registruotas Vilniaus teritorinėje darbo biržoje Vilniaus miesto skyriuje dirbančio asmens statusu, nuo 2007-06-26 iki 2007-09-02 Jūs buvote registruotas Kauno TDB Kauno miesto skyriuje bedarbio statusu, nuo 2007-09-10 iki 2008-10-02 Jūs buvote registruotas Kauno TDB Kauno miesto skyriuje dirbančio asmens statusu, nuo 2008-10-03 iki 2010-11-14 Jūs buvote registruotas Kauno TDB Kauno miesto skyriuje bedarbio statusu, [...] Jūs buvote registruotas Kauno TDB Kauno miesto skyriuje nuo 2010-11-15 iki 2013-09-22 bedarbio statusu, nuo 2013-09-23 iki 2016-12-06 dirbančio asmens statusu. Paaiškiname, kaip jau minėta aukščiau rašte, Rekomendacija įsidarbinti išduodama tik bedarbiui ir tik tinkamo darbo pasiūlymui pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus (Užimtumo rėmimo įstatymo 2 str. 15 d.). Registracijos laikotarpiais Kauno TDB Kauno miesto skyriuje, Jums turint bedarbio statusą, buvo išduoti 2008-11-13 siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Dailininkas „[...]““, 2009-01-05 - siūlymas

įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Dailės ir braižybos mokytojas „[...]“, 2010-04-19 - Rekomendacija įsidarbinti Nr. RK19-2010-47, 2010-07-29 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Juristas [...]“. 2011-11-23 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Dailės pedagogas „[...]“, 2016-10-04 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Menų pedagogas „[...]“, 2016-10-12 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Teisininkas (-ė) „[...]“. Darbo rinkos paslaugos buvo ir yra iki šiol Jums teikiamos. [...]“

5.24. „Taip pat papildomai informuojame, kad, registracija TDB dirbančio asmens statusu nėra privaloma. TDB registruojami darbo ieškantys asmenys, kurie irgi patys savarankiškai turi dėti pastangas bandant įsitvirtinti darbo rinkoje. Apgailestaujame, kad TDB Jums teikiamos darbo rinkos paslaugos nepadedą įsitvirtinti darbo rinkoje. Bendromis pastangomis su Kauno TDB bandysime šalinti priežastis, trukdančias Jums įsitvirtinti darbo rinkoje. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad TDB specialisto išduota Rekomendacija įsidarbinti bedarbiui ir jo siuntimas dalyvauti pas darbdavį atrankoje laisvai darbo vietai užimti, negali turėti jokios įtakos darbdavio teisei apsispręsti, kuris kandidatas yra jam tinkamas kaip darbuotojas, ir neturi jokios įtakos darbdavio sprendimui priimti ar nepriimti kurį nors kandidatą į laisvą darbo vietą. Pažymime, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalis garantuoja asmens, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisę kreiptis į teismą. Taip pat pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 5 straipsnio 1 dalį, numatyta asmens teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos - kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymu saugomas interesas.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjo pakartotiniame skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į *Lietuvos darbo biržą* ir į *Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją*.

7. Iš Lietuvos darbo biržos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

7.1. „[...] [...] į [Pareiškėjo] [...] raštus: 4 skundus (2016-12-07 „Dėl nebuvimo galimybės dirbti Lietuvos Respublikoje“; 2016-12-14 „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“; 2016-12-18 „Skundas dėl darbo biržos tarnautojos Ritos Trečiokienės“; 2016-12-20 „Skundas dėl X diskriminavimo Kauno teritorinėje darbo biržoje“), 1 (vieną) prašymą (2016-12-12 „Informacija apie laisvą darbo vietą“), 1 (vieną) paklausimą (2016-12-13 „Dėl laisvos darbo vietos“) ir 1 (vieną) pareiškimą (2016-12-13 „Pareiškimas dėl darbdavių galimo neinformavimo teritorinės darbo biržos apie laisvas darbo vietas“) įskaitant [...] ir aukščiau [...] minėtą 2016-12-14 („Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“) skundą, kurį Pareiškėjas adresavo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, **pateikė atsakymus 2017-01-13 raštu Sg-5 „Dėl atsakymo į X skundus“**, kurio kopija taip pat buvo pateikta ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai [...]. [...]“

7.2. „[...] Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas (toliau - Užimtumo rėmimo įstatymas), Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-476 „Dėl Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - DRP aprašas), Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2014 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. V-407 „Dėl Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir

Rekomendacijos įsidarbinti formos patvirtinimo“ (toliau - Rekomendacijų išdavimo aprašas). DRP aprašo 21.5 papunktyje nurodyta, kad, TDB specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, esant tinkamo darbo pasiūlymui, siunčia darbo ieškantį asmenį dalyvauti darbuotojų atrankoje, išduodamas Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Rekomendaciją įsidarbinti. Rekomendacijos įsidarbinti forma, patvirtinta Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2014 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. V-407 „Dėl Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Rekomendacijos įsidarbinti formos patvirtinimo“.

7.3. „Užimtumo rėmimo įstatymo 20 straipsnio, taip pat DRP aprašo V skyriaus nuostatos reglamentuoja tarpininkavimo įdarbinant paslaugų teikimą, įskaitant Rekomendacijų įsidarbinti išdavimą. Užimtumo rėmimo įstatymo 20 straipsnyje nustatyta, kad tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams - tinkamų darbuotojų. DRP aprašo 18 punkte nustatyta, jog tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos, siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, kuriame vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekimo traukiniais ir autobusais trukmė neviršija Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 3 punkte nustatytos trukmės arba kelionės išlaidos neviršija 20 procentų nuo darbo ieškantiems asmens gaunamo darbo užmokesčio atskaičius mokesčius, o darbdaviams - apsirūpinti tinkamais darbuotojais, vykdant reikalingų darbuotojų atranką ir siuntimą į registruotas laisvas darbo vietas.“

7.4. „Rekomendacijų išdavimo aprašo 6 punkte nurodyta, kad Rekomendacija įsidarbinti išduodama asmeniui *tik tinkamam darbui*, kaip jis apibrėžiamas Užimtumo rėminio įstatyme. Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje nustatyta, kad *tinkamas darbas* - tai darbas, turintis visus šiuos požymius: 1) atitinka darbo ieškančio asmens kvalifikaciją arba (ir) kompetenciją ir (ar) turimą darbo patirtį; 2) TDB Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau - Vyriausybė) arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nėra gavusi oficialios informacijos apie su asmens sveikata ar su kitomis aplinkybėmis susijusius apribojimus dirbti siūlomą darbą; 3) vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekimo traukiniais ir autobusais bendra trukmė neviršija 3 valandų, o neįgaliesiems ir turintiems įsipareigojimų šeimai asmenims - 2 valandų arba kelionės išlaidos neviršija Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio.“

7.5. „Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalies 5 punkte nustatyta, kad bedarbio statusas panaikinamas atsiradus bent vienai iš šių aplinkybių, kai *bedarbis be svarbių priežasčių (nurodytų Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 6 dalyje) atsisako siūlomo tinkamo darbo* arba sudaryti individualų užimtumo veiklos planą, arba dalyvauti individualiame užimtumo veiklos plane numatytoje aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ar naudotis šiame plane numatytais darbo rinkos paslaugomis, o Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalies 6 punkte nustatyta, kad bedarbio statusas panaikinamas atsiradus bent vienai iš šių aplinkybių, kai *bedarbis be svarbių priežasčių (nurodytų Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 6 ir 7 dalyse) neatvyksta į TDB nustatytu laiku priimti pasiūlymo dirbti* arba sudaryti individualaus užimtumo veiklos plano, arba dalyvauti individualiame užimtumo veiklos plane numatytoje aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ar naudotis šiame plane numatytais darbo rinkos paslaugomis. Užimtumo rėmimo įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad TDB *registruotų kitu negu bedarbio statusu asmenų, kurie ilgiau kaip 3 mėnesius neatvyko į TDB naudotis darbo rinkos paslaugomis, registracija TDB panaikinama* ir šie asmenys pakartotinai registruotis TDB gali ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo registracijos panaikinimo dienos.“

7.6. „Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad *bedarbis* - tai nedirbantis darbingo amžiaus darbingas asmuo, kuris nesimoko pagal bendrojo ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba nestudijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas ir yra įstatymų nustatyta tvarka įsiregistravęs TDB. TDB

registruoti ir bedarbio statusą turintys asmenys, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punktu, yra draudžiami privalomuoju sveikatos draudimu valstybės lėšomis. Taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi, darbo ieškantis asmuo registruotas TDB ir kuriam suteiktas bedarbio statusas, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka turi teisę gauti nedarbo draudimo išmoką. Nedirbantis asmuo, kaip tai nurodyta Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje - tai asmuo, kuris: 1) atitinka visas šias sąlygas: neturi darbo (darbo santykių ar jų esmę atitinkančių santykių), nesiverčia individualia veikla, neturi ūkininko statuso ar nėra ūkininko partneris, ar žemės ūkio veiklos subjektas; 2) be šios dalies 1 punkte nurodytų sąlygų, atitinka ir vieną ar daugiau šių sąlygų: a) teikia žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas pagal paslaugų kvitus; b) yra individualios įmonės, mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos, kurios laikinai nevykdo veiklos ir apie tai yra informavusios Lietuvos Respublikos valstybinę mokesčių inspekciją centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka, savininkas arba mažosios bendrijos narys ar tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrasis narys, arba Juridinių asmenų registre suteiktą likviduojamos ar bankrutuojančios individualios įmonės, mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos statusą turinčios individualios įmonės savininkas ar mažosios bendrijos narys, ar tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrasis narys.“

7.7. „Atsižvelgiant į aukščiau minėtų teisės aktų nuostatas, vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 13 straipsnio 3 dalimi, kuria nustatyta, kad, asmenys, kurių bedarbio statusas panaikintas dėl šio įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalies 5-8 punktuose nurodytų aplinkybių, pakartotinai TDB gali registruotis ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo bedarbio statuso panaikinimo dienos bei Užimtumo įstatymo 13 straipsnio 4 dalimi, kuria nustatyta, kad, TDB registruotų kitu negu bedarbio statusu asmenų, kurie ilgiau kaip 3 mėnesius neatvyko TDB naudotis darbo rinkos paslaugomis, registracija TDB panaikinama ir šie asmenys pakartotinai registruotis TDB gali ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo registracijos panaikinimo dienos, Rekomendacijos įsidarbinti išdavimas tik darbo ieškantiems asmenims, turintiems suteiktą bedarbio statusą ir jiems atsisakius siūlomo tinkamo darbo arba neatvykus į TDB nustatytu laiku priimti darbo pasiūlymo, sukuria teises pasekmes, numatytas Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose ir to paties įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje (t. y. prarandamas bedarbio statusas ir registracija TDB nutraukiama, prarandamas apdraustojo privalomuoju sveikatos draudimu statusas, prarandama teisė į nedarbo draudimo išmoką, prarandama teisė registruotis 6 mėnesius TDB ir kt.). Todėl Lietuvos darbo biržos nuomone, ***Rekomendacija įsidarbinti gali būti išduodama tik darbo ieškančiam asmeniui, registruotam TDB ir kuriam yra suteiktas bedarbio statusas ir, tik tokiam darbui, kuris atitinka Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje nurodytą tinkamo darbo apibrėžtį.*** [...]“

7.8. „Lietuvos darbo birža ir TDB, vadovaudamasi Užimtumo rėmimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi, įgyvendindamos užimtumo rėmimo politiką, vadovaujasi Užimtumo rėmimo įstatymu, DRP aprašu, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A 1-473 „Dėl Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašu (toliau - Stebėsenos aprašas), Rekomendacijų išdavimo aprašu ir kitais teisės aktais, įgyvendinančiais užimtumo rėmimo politiką. Lietuvos darbo birža paaiškina, kad Užimtumo rėmimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje ir Stebėsenos aprašo 26 punkte nustatyta, kad TDB, vykdydamos įregistruotų asmenų, negavusių bedarbio statuso, apskaitą, skirsto juos į šias grupes: dirbantys; pensinio amžiaus: nedarbingi; besimokantys. Užimtumo rėmimo įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad TDB registruotų kitu negu bedarbio statusu asmenų, kurie ilgiau kaip 3 mėnesius neatvyko į TDB naudotis darbo rinkos paslaugomis, registracija TDB panaikinama ir šie asmenys pakartotinai registruotis TDB gali ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo registracijos panaikinimo dienos. Atkeiptinas dėmesys, kad - neatvykimas į TDB ilgiau nei 3 mėnesius naudotis darbo rinkos paslaugomis - yra vienintelė

aplinkybė, kuriai esant, darbo ieškančių asmenų, registruotų TDB kitu nei bedarbio statusu, registracija TDB panaikinama. O darbo ieškančio asmens, registruoto TDB bedarbio statusu, atsisakymas siūlomo tinkamo darbo pagal išduotą Rekomendaciją įsidarbinti arba neatvykus nustatytu laiku į TDB priimti pasiūlomo dirbti, yra vieni iš bedarbio statuso netekimo ir registracijos TDB nutraukimo pagrindų, nurodytų Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalyje. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, taip pat į Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų, 13 straipsnio 3 dalies bei Rekomendacijų išdavimo aprašo 6 punkto nuostatas, ***Rekomendacija įsidarbinti sukuria teisines pasekmes tik bedarbio statusu TDB registruoto darbo ieškančio asmens atžvilgiu. Todėl Lietuvos darbo biržos nuomone, Rekomendacijos įsidarbinti išdavimas darbo ieškančiam asmeniui, TDB registruotam kitu negu bedarbio statusu, nebūtų tikslingas, kadangi pagal esamą teisinį reguliavimą, Rekomendacijos įsidarbinti išdavimas tokiems asmenims nesukeltų teisinių pasekmių, numatytų Užimtumo rėmimo įstatyme.***“

7.9. „[...] TDB bedarbiams teikiamos darbo rinkos paslaugos - informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo įdarbinant, individualios užimtumo veiklos planavimo - detalizuojamos Užimtumo rėmimo įstatymo 18-21 straipsniuose ir DRP aprašo III-VI skyriuose. Tarpininkavimo įdarbinant paslaugų teikimas reglamentuojamas Užimtumo rėmimo įstatymo 20 straipsnyje, DRP aprašo V skyriuje. DRP aprašo 19, 20 ir 21 punktuose nustatyta, kokias konkrečias funkcijas atlieka TDB, teikdamos darbo ieškantiems asmenims tarpininkavimo įdarbinant paslaugas. [...]“

7.10. „[...] Pareiškėjas 2016-07-01 - 2016-12-06 laikotarpiu buvo registruotas Kauno teritorinės darbo biržos Kauno miesto skyriuje (toliau - Kauno TDB) **dirbančio asmens statusu.** 2016-12-06, gavus duomenis iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - Valstybinė mokesčių inspekcija), pagal 2010-05-24 duomenų teikimo sutartį Nr. (1.43-04-2)-270-17/US10-270, sudarytą tarp Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Lietuvos darbo biržos (ši sutartis pakeista 2011-06-16 Susitarimu Nr. (1.43-04-2)-270-21/US11-88 „Susitarimas dėl 2010 m. gegužės 24 d. duomenų teikimo sutarties Nr. (1.43-04-2)-270-17/US10-270 pakeitimo“) (toliau - Duomenų teikimo sutartis) [...], apie Pareiškėjo individualios veiklos nutraukimą ([...]), kurią jis vykdė nuo 2013-09-23 iki 2016-11-30 [...], Kauno TDB vedėjo 2016-12-08 sprendimu Nr. SPR-237(1) [...], vadovaujantis Stebėsenos aprašo 35.1 papunkčiu (kai asmuo TDB priskirtas vienai iš Stebėsenos aprašo 26 punkte nurodytų įregistruotų asmenų grupių, atitinka bedarbio apibrėžimą, jų registracija TDB nutraukiama ir jų pageidavimu TDB yra registruojami pakartotinai, suteikiant bedarbio statusą), Pareiškėjo darbo paieška jo prašymu [...] Kauno TDB nutraukta ir jis įregistruotas Kauno TDB pakartotinai suteikiant jam bedarbio statusą nuo 2016-12-07. Pareiškėjas iki šiol yra registruotas Kauno TDB bedarbio statusu ir jam suteiktas bedarbio statusas nebuvo panaikintas ar sustabdytas. [...] Pareiškėjas 2016-07-01 - 2016-12-06 laikotarpiu, atsižvelgiant į pagal Duomenų teikimo sutartį gautus duomenis ir Stebėsenos aprašo 26.1 papunktį, buvo registruotas Kauno TDB **dirbančio asmens statusu**, nes kaip nurodyta aukščiau [...], Pareiškėjas nuo 2013-09-23 iki 2016-11-30 vykdė individualią veiklą, o 2016-12-07, gavus duomenis apie individualios veiklos nutraukimą, aukščiau minėtu Kauno TDB vedėjo 2016-12-08 sprendimu Nr. SPR-237(1), vadovaujantis Stebėsenos aprašo 35.1 papunkčiu, Pareiškėjo darbo paieška jo prašymu Kauno TDB nutraukta ir jis įregistruotas Kauno TDB pakartotinai suteikiant jam bedarbio statusą nuo 2016-12-07. [...]. Lietuvos darbo birža pažymi, kad vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 2 dalimi, nenutraukiant registracijos TDB sustabdytas gali būti tik bedarbio statusas ir tik esant bent vienam šio įstatymo 4¹ straipsnio 2 dalyje nurodytam pagrindui. Kitų nei bedarbio statusu registruotų darbo ieškančių asmenų statusas TDB negali būti stabdomas.“

7.11. „[...] Lietuvos darbo birža dėl [...] [pažymos 2.6 punkte] nurodyto Pareiškėjo teiginio kreipėsi į Vilniaus teritorinę darbo biržą. Pagal Vilniaus teritorinės darbo biržos 2017-03-30 raštu Nr. SD-7857(1.10) „Dėl skubios informacijos pateikimo“ [...] pateiktą informaciją, duomenys Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje apie Pareiškėjo registraciją Vilniaus teritorinės darbo

biržos Vilniaus miesto skyriuje atsirado 2005-08-30 Pareiškėjui pasinaudojus Lietuvos darbo biržos tuo metu naudojama darbo paieškos ir pasiūlos internete sistema, adresu www.ldb.lt. Minėtos sistemos pagalba visi darbo ieškantys asmenys, taip pat ir TDB nustatyta tvarka neregistruoti asmenys, turėjo galimybę užpildyti elektroninę arba rašytinę darbo ieškančio asmens kortelės (skelbimui internete) formą ir pateikti ją pasirinktai TDB. Pareiškėjas neregistruodamas Vilniaus teritorinėje darbo biržoje (kaip darbo ieškantis asmuo, pageidaujantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugų), užpildė anketą, kurios duomenys buvo paskelbti Lietuvos darbo biržos interneto svetainės skyriuje „Ieško darbo“. Lietuvos darbo birža pažymi, kad šie duomenys būdavo skelbiami 6 mėnesius, nebent asmuo pageidaudavo pratęsti šį terminą.“

7.12. „[...] Lietuvos darbo birža asmenų skundus, prašymus, paklausimus, taip pat ir pareiškėjų skundus dėl galimai netinkamos TDB darbuotojų veiklos, sietinos su Rekomendacijų įsidarbinti išdavimu (neišdavimu) nagrinėja bei į juos atsakymus pateikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo bei Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių ir prašymo, skundo ar kito kreipimosi priėmimo faktą patvirtinančio dokumento formos patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais.“

7.13. „[...] Lietuvos darbo birža, siekdama išsiaiškinti visas aplinkybes, susijusias su Pareiškėjo kreipimais, kreipėsi į Kauno TDB dėl visų aplinkybių paaiškinimo ir su jomis susijusios informacijos pateikimo. [...] Kauno TDB 2017-03-31 raštu Nr. SD-3881 „Dėl informacijos pateikimo“ informavo, kad Viešoji įstaiga „A“ nuo 2016-11-11 iki 2016-11-27 Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje buvo užregistravusi laisvą teisininko darbo vietą (skelbimo Nr. [...]) (toliau - LDV Nr. [...]) [...]. Skelbime buvo nurodyti darbdavio keliami reikalavimai kandidatui - aukštasis koleginiis išsilavinimas, o Pareiškėjas yra įgijęs magistro kvalifikacinį laipsnį. Pareiškėjas iki 2016-12-13 Individualaus užimtumo veiklos plano sudarymo pageidavo įsidarbinti Dailės mokytoju ar Teisės mokytoju [...], kadangi Pareiškėjas Lietuvos advokatūros advokatų tarybos [...] sprendimu buvo įrašytas į [...] sąrašą [...]. Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo (toliau - Advokatūros įstatymas) 34 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad advokato padėjėjas turi visas šiame Įstatyme numatytas advokato teises ir pareigas, išskyrus narystę Lietuvos advokatūroje bei proceso įstatymuose nustatytus apribojimus, o šio įstatymo 43 straipsnyje numatyta, kad advokatas negali dirbti ar eiti kitas mokamas pareigas, išskyrus darbą Lietuvos advokatūroje ir mokslinę, kūrybinę ar pedagoginę veiklą, taip pat Įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje nurodytą veiklą. Pareiškėjas apie tai, kad yra įrašytas į [...] sąrašą, informavo Kauno TDB 2013-09-19 elektroniniu laišku, kuriuo jis taip pat prašė laikyti, kad pagal dailininko pedagogo kvalifikaciją ieško dailės mokytojo (arba būrelio vadovo) darbo, o pagal teisės kvalifikaciją - teisės mokytojo (arba būrelio vadovo) darbo. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, taip pat į Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalį, kurioje nurodytas tinkamo darbo apibrėžimas, taip pat į Rekomendacijų išdavimo aprašo 6 punktą, kuriame nustatyta, kad Rekomendacija įsidarbinti išduodama asmeniui tik tinkamam darbui, kaip jis apibrėžiamas Užimtumo rėmimo įstatyme, Rekomendacija įsidarbinti į LDV Nr. [...] aukščiau nurodytu laikotarpiu Pareiškėjui nebuvo išduota. [...].“

7.14. „[...] Viešoji įstaiga „A“ nuo 2016-12-06 iki 2016-12-14 Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje buvo užregistravusi laisvą teisininko darbo vietą (skelbimo Nr. [...]) (toliau - LDV Nr. [...]) [...]. Šiame skelbime buvo nurodyti keliami reikalavimai kandidatui - aukštasis koleginiis išsilavinimas. [...]. Apie tai, kad Pareiškėjas Lietuvos advokatūros tarybos [...] sprendimu yra išregistruotas iš [...] sąrašų ir nutraukė individualią veiklą, Kauno TDB informuota 2016-12-07. Pareiškėjas, kartu su Kauno TDB specialistu sudarant Individualų užimtumo veiklos planą išreiškė pageidavimą dirbti [...]. Atkreiptinas dėmesys, kad 2016-12-13 Pareiškėjo apsilankymo Kauno TDB

metu, jam tarpininkavimo įdarbinant paslaugas teikiantis specialistas skambino darbdaviui, tai yra, Viešajai įstaigai „A“, siūlydamas klientą teisininko laisvai darbo vietai užimti, atkreipiant dėmesį į kliento savarankiškai darbdaviui išsiųstą Pareiškėjo CV. Darbdavys telefonu informavo, kad kandidatų laisvai teisininko darbo vietai užimti atranka baigta, kadangi jau turi daug kandidatų ir rinksis iš turimų atsiųstų CV. 2016-12-14 pakartotinai susisiektą su darbdaviu, siekiant patikslinti informaciją apie darbdavio registruotos laisvos darbo vietos panaikinimą. Darbdavys patvirtino, kad atranka baigta, todėl, vadovaujantis Stebėsenos aprašo 38 punktu, informacija apie darbdavio registruotą laisvą darbo vietą buvo panaikinta Lietuvos darbo biržos internete svetainėje. [...].“

7.15. „[...] jokie Lietuvos Respublikos teisės aktai nesuteikia teisės ar pareigos Lietuvos darbo biržai ar TDB nurodyti darbdaviui, kokie reikalavimai turi būti keliami kandidatams į laisvas darbo vietas. Darbdavys turi diskrecijos teisę tai nuspręsti savarankiškai.“

7.16. „[...] Rekomendacija įsidarbinti išduodama tik tinkamam darbui, kaip jis apibrėžtas Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje, ir tik darbo ieškančiam asmeniui, registruotam TDB bedarbio statusu. Pareiškėjas nurodytu laikotarpiu, kada buvo skelbiama LDV Nr. [...], tai yra, nuo 2016-11-11 iki 2016-11-27, buvo registruotas Kauno TDB *dirbančio asmens statusu*, taip pat jam buvo taikomos Advokatūros įstatymo nuostatos. [...], Rekomendacijų įsidarbinti išdavimas yra viena tarpininkavimo įdarbinant įsidarbintam paslaugų, teikiamų darbo ieškantiems asmenims, tik turintiems bedarbio statusą. Todėl Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių rašte pateikti Pareiškėjo skundo teiginiai, jog Lietuvos darbo biržos 2017-01-13 rašte Sg-5 „Dėl atsakymo į X skundus“ aiškinimas, kad Rekomendacija įsidarbinti išduodama tik bedarbio statusą turinčiam asmeniui, o Pareiškėjas iki 2016-11-27 turėjo dirbančio asmens statusą, todėl Rekomendacija įsidarbinti jam negalėjo būti išduota, prieštarauja DRP aprašo 2.2 papunkčio nuostatai, nepagrįsti. Vadovaujantis DRP aprašo 2.1 ir 2.2 papunkčiais, tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos tiek bedarbio statusą turintiems darbo ieškantiems asmenims, tiek kitu nei bedarbio statusu TDB registruotiems darbo ieškantiems asmenims. Tačiau Rekomendacijos įsidarbinti išdavimas sukelia teises pasekmes tik bedarbio statusą turintiems darbo ieškantiems asmenims. Atsisakymas siūlomo tinkamo darbo pagal išduotą Rekomendaciją įsidarbinti arba neatvykus nustatytu laiku į TDB priimti pasiūlomo dirbti, yra vieni iš bedarbio statuso netekimo ir registracijos TDB nutraukimo pagrindų, nurodytų Užimtumo rėmimo įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalyje. [...]. [...] Lietuvos darbo biržos nuomone, Rekomendacijos įsidarbinti išdavimas darbo ieškančiam asmeniui, TDB registruotam kitu negu bedarbio statusu asmenų, nebūtų tikslingas, kadangi pagal esamą teisinį reguliavimą, Rekomendacijos įsidarbinti išdavimas tokiems asmenims nesukeltų teisiųjų pasekmių numatytų Užimtumo rėmimo įstatyme. Todėl minėtu laikotarpiu Pareiškėjui, registruotam Kauno TDB *dirbančio asmens statusu*, buvo teikiamos tarpininkavimo įdarbinant paslaugos, vadovaujantis DRP aprašo 2.2 papunkčiu.“

7.17. „[...] Lietuvos profesinė sąjunga „B“ Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje nuo 2016-12-15 iki 2016-12-30 buvo užregistravusi laisvą teisininko darbo vietą Nr. [...] (toliau - LDV Nr. [...]) [...]. Darbdavio LDV Nr. [...] skelbime nurodyti reikalavimai kandidatui - darbo vieta skirta studentams ir darbas ne visą darbo dieną. [...]. Kadangi darbdavys ieškojo teisės studento ne pilnai darbo dienai, o Pareiškėjas yra įgijęs magistro kvalifikacinį laipsnį ir atsižvelgiant į tai, jog Rekomendacija įsidarbinti gali būti išduodama tik tinkamam darbui, kaip jis apibrėžtas Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje, todėl Pareiškėjui nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti, tačiau apie šią laisvą darbo vietą Pareiškėjas buvo informuotas telefonu ir, jam sutikus, el. paštu buvo pateikta informacija apie LDV Nr. [...] Lietuvos profesinėje sąjungoje „B“ [...].“

7.18. „[...] Pareiškėjo teiginiai, jog: „[...] [*Lietuvos darbo biržos*] rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5 aiškinama ir Rekomendacijos įsidarbinti neišdavimą į laisvą teisininko darbo vietą Lietuvos profesinėje sąjungoje „B“, neva čia teisininko darbui buvo pageidaujamas studentas, o aš esu baigęs mokslus magistras, todėl esu netinkamas. Tai akivaizdžiai nekompetentingas motyvavimas, turintis ir diskriminavimo dėl socialinės padėties požymių“, nepagrįsti, nes [...],

tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams - tinkamų darbuotojų. Pažymėtina, jog darbdavys turi diskrecijos teisę nuspręsti, kokie bus nurodyti keliami reikalavimai darbuotojui registruojant laisvą darbo vietą, o TDB specialistas negali išduoti Rekomendacijos įsidarbinti, jei siūlomas darbas neatitinka Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje nurodytos tinkamo darbo apibrėžties. Be to, nei Lietuvos darbo birža, nei Kauno TDB neturi jokio pagrindo diskriminuoti Pareiškėjo ar kurio nors kito kliento. Tai parodo ir Kauno TDB siekis padėti Pareiškėjui įsitvirtinti darbo rinkoje, susisiekiant su Viešąja įstaiga „A“ ir siūlant Pareiškėją teisininko laisvai darbo vietai užimti (LDV Nr. [...]), atkreipiant dėmesį į Pareiškėjo savarankiškai darbdaviui išsiųstą savo CV, taip pat informuojant Pareiškėją apie laisvą darbo vietą Lietuvos profesinėje sąjungoje „B“ telefonu ir, jam sutikus, el. paštu pateikiant informaciją apie šią LDV Nr. [...].“

7.19. „[...] priešingai, nei Pareiškėjas nurodo skunde [pažymos 2.7 punktą], [...], Lietuvos darbo biržos 2017-01-13 rašte Nr. Sg-5 „Dėl atsakymo į X skundus“ yra nurodyta, kad Pareiškėjui registracijos laikotarpiu Kauno TDB, 2010-04-19, buvo išduota Rekomendacija įsidarbinti Nr. RK19-2010-47 [...] įsidarbinti sargu uždarojoje akcinėje bendrovėje „B“ (laisvos darbo vietos skelbimas Nr. [...], toliau - LDV Nr. [...]) [...]. Taip pat minėtame Lietuvos darbo biržos rašte nurodyti Pareiškėjui teikti siūlymai įsidarbinti į laisvas darbo vietas registracijos Kauno TDB laikotarpiu - buvo išduoti:

2008-11-13 siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Dailininkas „[...]““ (toliau - LDV Nr. [...]);

2009-01-05 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Dailės ir braižybos mokytojas „[...]““ (toliau - LDV Nr. [...]);

2010-07-29 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Juristas „[...]““ (toliau - LDV Nr. [...]);

2011-11-23 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Dailės pedagogas „[...]““ (toliau - LDV Nr. [...]);

2016-10-01 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Menų pedagogas „[...]““ (toliau - LDV Nr. [...]);

2016-10-12 - siūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą „Teisininkas (-ė) „[...]““ (toliau - LDV Nr. [...]) [...].

[...] **2013-07-01** elektroniniu paštu Kauno TDB gavus Pareiškėjo kreipimąsi išduoti Rekomendacijas įsidarbinti dailės mokytoju D mokykloje ir C gimnazijoje, **2013-07-01** buvo išduotos dvi Rekomendacijos įsidarbinti: Rekomendacija įsidarbinti Nr. RK-2013-9049 įsidarbinti dailės mokytoju D mokykloje (laisvos darbo vietos skelbimas Nr. [...], toliau - LDV Nr. [...]) ir Rekomendacija įsidarbinti Nr. RK-2013-9047 įsidarbinti dailės mokytoju C gimnazijoje (laisvos darbo vietos skelbimas Nr. [...], toliau - LDV Nr. [...]) [...].

Pareiškėjui **2016-12-09** el. paštu buvo pateiktas pasiūlymas įsidarbinti į laisvą darbo vietą E individualioje įmonėje pagal individualios veiklos pažymą - teisininku [...], 2017-01-04, asmeniui sutikus, el. paštu buvo pateiktas pasiūlymas įsidarbinti į UAB „F“ - teisininku [...], bei 2017-01-05, asmeniui sutikus, el. paštu buvo pateiktas pasiūlymas įsidarbinti į UAB „G“ - teisininku [...]. Darbo rinkos paslaugos buvo ir yra iki šiol teikiamos Pareiškėjui.“

7.20. „[...] Lietuvos darbo biržai Pareiškėjo 2016-12-14 skundą „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“, 2016-12-18 skundą „Skundas dėl darbo biržos tarnautojos Ritos Trečiokienės“, kuriuose Pareiškėjas nurodo aplinkybes, susijusias su Rekomendacijų įsidarbinti neišdavimu, persiuntė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2016-12-21 raštu Nr. (13.6-51)SD-7570 „Dėl skundų“ [...], dokumentai, kaip gauti Lietuvos darbo biržoje, užregistruoti 2016-12-21, registracijos Nr. G-9321. Pareiškėjo nurodytus kreipimusis [...] nagrinėjo Lietuvos darbo biržos Kokybės vadybos ir kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas

Augustinas Zabulionis ir Finansų, teisės ir pirkimų departamento Teisės skyriaus vyriausioji specialistė Henrika Chmieliauskienė.“

7.21. „[...] ,nagrinėjant Pareiškėjo kreipimuisi, buvo analizuojami Lietuvos darbo biržos informacinės sistemos duomenys, Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos, susijusios su Pareiškėjo kreipimuosiuose išdėstytomis aplinkybėmis, susisiekus su Kauno TDB buvo prašoma paaiškinti Pareiškėjo nurodytas aplinkybes ir jos veiksmus Pareiškėjo atžvilgiu. [...] . [...] Lietuvos darbo biržos 2017-01-13 rašte Nr. Sg-5 „Dėl atsakymo į X skundus“, Pareiškėjo 2016-12-14 skundas „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“ vadinamas „Skundas Nr. 2“, o 2016-12-18 skundas „Skundas dėl darbo biržos tarnautojos Ritos Trečiokienės“ vadinamas „Skundas Nr. 3“. [...] .“

7.22. „[...] ,siūlymai įsidarbinti yra teikiami vadovaujantis DRP aprašu, kurio 20 ir 21 punktuose, [...] detalizuojamas tarpininkavimo įdarbinant paslaugų teikimas. [...] . Kadangi siūlymai įsidarbinti nesukuria teisinių pasekmių darbo ieškančiam asmeniui, jų forma nėra patvirtinta teisės aktais. Siūlymai įsidarbinti išduodami laisva forma, tiesiogiai atvykus į TDB, arba telefonu, el. paštu, internetu, siunčiant SMS žinutę. Siūlymas įsidarbinti yra siejamas su informavimu apie laisvą darbo vietą.

7.23. „[...] Pareiškėjo [...] nurodytas teiginys, jog „[...] jokių „Siūlymų įsidarbinti“ iš Kauno TDB įsidarbinti aš nesu gavęs“ yra nepagrįstas, Lietuvos darbo birža nurodo, kad Siūlymai įsidarbinti, kurie buvo teikti Pareiškėjui, yra nurodyti [pažymos 7.19 punkte]. Lietuvos darbo birža pažymi, kad, Pareiškėjo prašymu, teikiant jam darbo pasiūlymą ar Rekomendaciją įsidarbinti į laisvą darbo vietą, kiekvienu atveju tai aptariama individualiai ir apie tinkančius darbo pasiūlymus ir Rekomendacijas įsidarbinti, informuojama Pareiškėjo nurodytu el. paštu [...] .“

7.24. „[...] šiuo metu iš Studentų registro gaunami studijų duomenys: Lietuvos aukštosios mokyklos ar Lietuvoje veikiančio užsienio aukštosios mokyklos filialo pavadinimas; Lietuvos aukštosios mokyklos ar Lietuvoje veikiančio užsienio aukštosios mokyklos filialo kodas; studijų pradžia; studijų pabaiga; studijų nutraukimo arba pertraukimo požymis; studijų nutraukimo arba pertraukimo data; grįžimo studijuoti data, studijų pertraukimo atveju; studijų forma; studijų formos data; studijų nutraukimo atšaukimo data. Atsižvelgiant į tai, kokie duomenys yra gaunami Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje, matyti, jog gaunami duomenys neapima asmens įgyto kvalifikacinio laipsnio. Atkreiptinas dėmesys, kad savo CV, skelbiamuose Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje, darbo ieškantys asmenys taip pat gali nurodyti įgytus kvalifikacinius laipsnius. Lietuvos darbo birža [...] nėra gavusi iš darbdavių prašymų, pageidavimų ar nusiskundimų dėl darbuotojų paieškos Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje netikslumų, susijusių su darbo ieškančių asmenų išsilavinimu. Pareiškėjo nurodyti teigimai, jog „*Nenurodytas laipsnių bakalauro arba magistro menkina asmenų, įgijusių šiuos laipsnius autoritetą ir nuvertina pačius kvalifikacinius laipsnius, jei juos skelbti net neleidžiama*“ nėra pagrįsti, nes darbo ieškantys asmenys savo CV, skelbiamuose Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje, gali nurodyti įgytus kvalifikacinius laipsnius. Pareiškėjo Lietuvos darbo biržos internete svetainėje paskelbtame CV yra nurodyti įgyti kvalifikaciniai laipsniai [...] .“

7.25. „[...] Lietuvos darbo birža į Pareiškėjo 2016-12-14 skundą „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“, taip pat į 2016-12-18 skundą „Skundas dėl darbo biržos tarnautojos Ritos Trečiokienės“, persiūstus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-12-21 raštu Nr. (13.6-51) SD-7570 „Dėl skundų“ ir kitus kreipimuisi, atsakė 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 „Dėl Atsakymo į X skundus“, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo bei Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių [...] nustatyta tvarka ir terminais. [...] .“

7.26. „Lietuvos darbo birža yra visada pasirengusi reaguoti į bet kurio darbo ieškančio asmens, darbdavio ar kito kliento pastabas, pageidavimus ir nusiskundimus dėl TDB veiksmų ar

kitų, Lietuvos darbo biržos ar TDB kompetencijai priskirtų klausimų bei ieškoti klientui tinkamiausio sprendimo būdo nepažeidžiant teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Atkreiptinas dėmesys, kad Kauno TDB skiria ypatingą dėmesį Pareiškėjui, siekiant užtikrinti jo sėkmingą integraciją į darbo rinką, todėl Lietuvos darbo birža šiuo metu neturi pagrindo imtis priemonių dėl Kauno TDB teikiamų tarpininkavimo įdarbinant paslaugų. Lietuvos darbo birža, vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalies 1 punktu, Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų [...] 9.1.1 papunkčiu, organizuoja TDB veiklą ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendina užimtumo rėmimo priemones ir teikia darbo rinkos paslaugas. Todėl atsiradusias problemas bandoma spręsti nedelsiant, siekiant išsiaiškinti tų problemų atsiradimo priežastis ir jas pašalinti, kad darbo ieškantis asmuo galėtų greičiau integruotis į darbo rinką.“

7.27. „[...], vadovaujantis 1948 m. birželio 17 d. Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 88 „Dėl įdarbinimo tarnybų organizavimo“ 6 straipsnio (ii) dalies, Lietuvos Respublikos darbo kodekso 89 straipsnio 1 dalies, Užimtumo rėmimo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatomis, ieškantys darbuotojų darbdaviai turi informuoti TDB apie laisvas darbo vietas, darbo funkcijas ir darbo pobūdį, darbo apmokėjimo ir kitas sąlygas bei pretendentams įsidarbinti keliamus kvalifikacinius reikalavimus. Laisvų darbo vietų registravimas ir skelbimas reglamentuojamas Stebėsenos aprašo IV dalies nuostatomis. Laisvų darbo vietų registracijos kortelė pildoma pagal Lietuvos darbo biržos direktoriaus 2011 m. įsakymu Nr. V-293 „Dėl Laisvų darbo vietų registracijos kortelės formos patvirtinimo“ patvirtintą formą. Sprendimus registruoti laisvą darbo vietą ar neregistruoti Lietuvos darbo biržos internete svetainėje darbdaviai priima savarankiškai. TDB specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, su darbdaviais, vadovaujantis DRP aprašo 22 punktu, aptaria reikalavimus kandidatams į laisvą darbo vietą ir suderina atrankos organizavimą, siunčiamų kandidatų skaičių, rekomendacijos pildymą ir gražinimą; vykdo darbdavio reikalavimus atitinkančių kandidatų į laisvą darbo vietą atranką; pasitikslinęs, ar darbo vieta neužimta, siunčia atrinktus kandidatus darbdaviui. DRP aprašo 21.5 papunktyje nurodyta, kad, TDB specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, esant tinkamo darbo pasiūlymui, siunčia darbo ieškantį asmenį dalyvauti darbuotojų atrankoje, išduodamas Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Rekomendaciją įsidarbinti. Rekomendacijos įsidarbinti formoje darbdavys nurodo, ar asmuo pakviestas dalyvauti tolimesnėje atrankoje, ar pasirinktas kitas kandidatas, ar asmuo atsisakė siūlomo darbo ir atsisakymo priežastis, ar asmeniui trūksta įgūdžių, kvalifikacijos pažymėjimų. Todėl darbdavys turi diskrecijos teisę pasirinkti jam tinkamą kandidatą savo nuožiūra. Rekomendacija įsidarbinti išduodama tinkamam darbui darbo ieškančiam asmeniui, turinčiam bedarbio statusą, į darbdavio registruotą laisvą darbo vietą. Kadangi siūlymai įsidarbinti nesukuria teisinių pasekmių darbo ieškančiam asmeniui, jų forma nėra patvirtinta teisės aktais. Siūlymai įsidarbinti išduodami laisva forma, tiesiogiai atvykus į TDB, arba telefonu, el. paštu, internetu, siunčiant SMS žinutę. Siūlymas įsidarbinti yra siejamas su informavimu apie laisvą darbo vietą.“

7.28. **Pareiškėjo 2016-12-13 Individualiame užimtumo veiklos plane (kopija), be kita ko, nurodyta:**

„Šį planą sudarė X, [...], ir Kauno teritorinės darbo biržos Kauno miesto skyriaus specialistas Rita Trečiokienė.

Tikslai: įdarbinti [teisininku], [dailės mokytoju], dalyvauti valstybės tarnybos konkursuose su [turimais] išsilavinimais teisininko, inžinieriaus, dailininko. [...].“

8. **Iš Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktu paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:**

8.1. „[...]. [...] tarpininkavimo įdarbinant paslaugų teikimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo (toliau – UR įstatymas) 20 straipsnis, Darbo rinkos

paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-476 „Dėl Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Paslaugų aprašas), V skyriaus nuostatos. Pagal suformuotą teisminę praktiką, vienas iš darbo rinkos paslaugų teikimo principų yra racionalumas – darbo rinkos paslaugos teikiamos, atsižvelgiant į individualius darbo ieškančių asmenų gebėjimus, turimą patirtį ir padėti darbo rinkoje, siekiant padėti greičiau susirasti tinkamą darbą (Paslaugų aprašo 7.4 punktas) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-613-525/2015 (toliau – LVAT nutartis). [...].“

8.2. „Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką reglamentuoja Rekomendacijų išdavimo aprašas. Rekomendacijų išdavimo aprašo 6 punkte nurodyta, kad Rekomendacija įsidarbinti išduodama asmeniui tik esant tokiam darbo pasiūlymui, kuris atitinka UR įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje išdėstytus reikalavimus.“

8.3. „Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. sausio 14 d. įsakymo Nr. V-24 „Dėl darbo ieškančio asmens atmintinės formos patvirtinimo“ 1 punkte yra patvirtinta Darbo ieškančio asmens atmintinės forma (toliau – Atmintinė), o 3 punkte TDB direktoriai įpareigoti užtikrinti, kad darbo ieškantiems asmenims Atmintinė būtų išduodama pasirašytinai. Atmintinės 6 punkte nurodyta bedarbio teisė gauti Rekomendaciją įsidarbinti. [...].“

8.4. „Pažymėtina, kad UR įstatymo, Paslaugų aprašo, Atmintinės nuostatos numato pareigas asmenims, turintiems bedarbio statusą, aktyviai dalyvauti darbo rinkos politikos priemonėse, t. y. siekti įsidarbinti. Šios pareigos bedarbiams nustatytos tam, kad ne vien tik institucija rūpintųsi bedarbių įdarbinimu, bet ir patys bedarbiai aktyviai dalyvautų darbo rinkos politikos priemonėse. Jei institucija ieško, siūlo ir rekomenduoja tinkamą darbą, o bedarbis nėra suinteresuotas priimti pasiūlymo dirbti ar aktyviai dalyvauti darbo rinkoje, tokia darbo paieška ar siūlymas įsidarbinti asmeniui nebetenka prasmės (LVAT nutartis).“

8.5. „[...] **Rekomendacijos įsidarbinti išduodamos tik bedarbiams tik tinkamam darbui.** Rekomendacijos yra rašytinis įrodymas, patvirtinantis faktą, kad bedarbis priėmė tinkamo darbo pasiūlymą, buvo nuvykęs pas darbdavį, ir darbdavio išdėstytą nuomonę dėl atvykusio bedarbio įdarbinimo. TDB, įvertinusi bedarbiui išduotas Rekomendacijas ir nustačiusi, kad bedarbis pažeidė UR įstatymo, Paslaugų aprašo, Atmintinės ir Rekomendacijų išdavimo aprašo nuostatas, gali priimti sprendimą dėl bedarbio statuso panaikinimo. Asmenims, kurie yra registruoti TDB, tačiau jiems nesuteiktas bedarbio statusas, nurodytos teisinės pasekmės, jeigu jie nesutinka su siūlomu tinkamu darbu, kuris atitinka UR įstatymo 2 straipsnio 15 dalį, netaikomos. [...].“

8.6. „LVAT nutartyje konstatuota, kad TDB specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, įgyvendinant taip pat ir racionalumo principą, gali darbo ieškantiems asmenims siūlyti ne tik tinkamą (UR įstatymo 2 straipsnio 14 dalies prasme) darbą, bet ir informuoti apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą, taip iš esmės sudarydamas galimybes bedarbiams įsidarbinti ne tik pagal kvalifikaciją ir dėl to galbūt darbą susirasti greičiau. Tačiau apie tokius darbus (kitos kvalifikacijos ir nekvalifikuotus) darbo ieškantys asmenys gali būti tik informuojami, jie negali būti privalomai siunčiami dalyvauti darbuotojų atrankoje į tokį darbą, jiems neturi būti privalomai išduodamos Rekomendacijos dirbti tokį darbą, nes jie nėra laikomi tinkamais darbais UR įstatymo 2 straipsnio 14 dalies prasme. Atitinkamai darbo ieškantiems asmenims, gavusiems informaciją apie kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą, bet ja nepasinaudojusiems, nedalyvavusiems darbuotojų atrankoje į tokį darbą, negali būti taikomas teisinės pasekmės – bedarbio statuso panaikinimas atsisakius siūlomo tinkamo darbo. [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

9.1. **Istatymai:**

9.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

4 straipsnis – „Seimo kontrolieriai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) *nešališkumo ir teisingumo*. Seimo kontrolieriai vienodai (lygiai teisingai) gina visus žmones, nepaisant jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ar politinių pažiūrų. Seimo kontrolieriai savo veikloje yra objektyvūs ir teisingi; 6) *proporcingumo*. Seimo kontrolieriai, gindami žmogaus teises ir laisves, siekia išlaikyti pusiausvyrą tarp asmens privačių ir visuomenės interesų, gindami konkretaus asmens teises ir laisves – nepažeisti kitų žmonių teisių ir laisvių; [...].“

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...].“

20 straipsnis – „1. Pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti. [...].“

9.1.2. *Užimtumo rėmimo įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 3 dalis – „**Bedarbis** – nedirbantis darbingo amžiaus darbingas asmuo, kuris nesimoko pagal bendrojo ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba nestudijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas ir yra įstatymų nustatyta tvarka įsiregistravęs teritorinėje darbo biržoje.“

2 straipsnio 13 dalis – „**Nedirbantis asmuo** – asmuo, kuris: 1) atitinka visas šias sąlygas: neturi darbo (darbo santykių ar jų esmę atitinkančių santykių), nesiverčia individualia veikla, neturi ūkininko statuso ar nėra ūkininko partneris, ar žemės ūkio veiklos subjektas; 2) be šios dalies 1 punkte nurodytų sąlygų, atitinka ir vieną ar daugiau šių sąlygų: a) teikia žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas pagal paslaugų kvitus; b) yra individualios įmonės, mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos, kurios laikinai nevykdo veiklos ir apie tai yra informavusios Lietuvos Respublikos valstybinę mokesčių inspekciją centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka, savininkas arba mažosios bendrijos narys ar tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrasis narys, arba Juridinių asmenų registre suteiktą likviduojamos ar bankrutuojančios individualios įmonės, mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos statusą turinčios individualios įmonės savininkas ar mažosios bendrijos narys, ar tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrasis narys.“

2 straipsnio 14 dalis – „**Tinkamas darbas** – darbas, turintis visus šiuos požymius: 1) atitinka darbo ieškančio asmens kvalifikaciją arba (ir) kompetenciją ir (ar) turimą darbo patirtį; 2) teritorinė darbo birža Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nėra gavusi oficialios informacijos apie su asmens sveikata ar su kitomis aplinkybėmis susijusius apribojimus dirbti siūlomą darbą; 3) vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekimo traukiniais ir autobusais bendra trukmė neviršija 3 valandų, o neįgaliesiems ir turintiems įsipareigojimų šeimai asmenims – 2 valandų arba kelionės išlaidos neviršija Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio.“

2 straipsnio 15 dalis – „**Tinkamas darbuotojas** – tam tikros profesijos, specialybės ar kvalifikacijos asmuo, atitinkantis nustatytus reikalavimus konkrečiam darbui atlikti (pareigoms eiti).“

3 straipsnio 4 dalis – „Darbo rinkos paslaugos: 1) informavimo; 2) konsultavimo; 3) tarpininkavimo įdarbinant.“

8 straipsnio 1 dalis – „Užimtumo rėmimo politiką įgyvendina Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo birža) ir jos teritorinės darbo biržos.“

8 straipsnio 3 dalis – „Lietuvos darbo birža: 1) organizuoja teritorinių darbo biržų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendina užimtumo rėmimo priemonės ir teikia darbo rinkos paslaugas; 2) vykdo šalies darbo rinkos stebėseną; 3) kartu su savivaldybių institucijomis, socialiniais partneriais vertina padėtį darbo rinkoje, svarsto priemones užimtumo problemoms spręsti; [...]; 10) suderinusi su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, steigia, likviduoja ar reorganizuoja teritorines darbo biržas, koordinuoja, kontroliuoja ir metodiškai vadovauja jų veiklai; [...].“

8 straipsnio 4 dalis – „Teritorinė darbo birža: 1) įgyvendina užimtumo rėmimo priemones ir teikia šio įstatymo 18, 19, 20 ir 21 straipsniuose nustatytas darbo rinkos paslaugas; 2) vykdo jai priskirtos teritorijos darbo rinkos stebėseną; [...]; 5) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas.“

13 straipsnis – „3. Asmenys, kurių bedarbio statusas panaikintas dėl šio įstatymo 4¹ straipsnio 5 dalies 5, 6, 7, 8 punktuose nurodytų aplinkybių, pakartotinai teritorinėje darbo biržoje gali registruotis ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo bedarbio statuso panaikinimo dienos. 4. Teritorinėje darbo biržoje registruotų kitu negu bedarbio statusu asmenų, kurie ilgiau kaip 3 mėnesius neatvyko į teritorinę darbo biržą naudotis darbo rinkos paslaugomis, registracija teritorinėje darbo biržoje panaikinama ir šie asmenys pakartotinai registruotis teritorinėje darbo biržoje gali ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo registracijos panaikinimo dienos.“

14 straipsnis – „1. Ieškantys darbuotojų darbdaviai turi informuoti teritorines darbo biržas apie laisvas darbo vietas, darbo funkcijas ir darbo pobūdį, darbo apmokėjimo ir kitas sąlygas bei pretendams įsidarbinti keliamus kvalifikacinius reikalavimus. 2. Teritorinės darbo biržos registruoja laisvas darbo vietas ir jas skelbia viešai.“

18 straipsnis – „1. Informavimo paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti darbą ar įgyti paklausią darbo rinkoje kvalifikaciją ar kompetencijas, reikalingas įsidarbinti, o darbdaviams – susirasti tinkamų darbuotojų. 2. Informavimo paslaugas sudaro: 1) informavimas apie užimtumo rėmimo priemones ir darbo rinkos paslaugas; 2) profesinis informavimas. 3. Informuojant apie užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą ir darbo rinkos paslaugų teikimą: 1) darbo ieškantys asmenys yra supažindinami su užimtumo rėmimo priemonėmis ir darbo rinkos paslaugomis bei dalyvavimo jose sąlygomis; 2) darbdaviams yra teikiama informacija apie užimtumo rėmimo priemones bei jų įgyvendinimo sąlygas ir tvarką, teritorinėse darbo biržose registruotų asmenų kvalifikaciją ir kompetencijas, sąlygas, kuriomis bedarbiai gali įgyti darbdaviams reikiamas kvalifikaciją ir kompetencijas, taip pat darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų rėmimą įdarbinant ar kuriant jiems darbo vietas. 4. Teikiant šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytą profesinio informavimo paslaugą, darbo ieškantys asmenys informuojami apie laisvas darbo vietas, darbo paiešką, profesinį mokymą, studijas, kvalifikacijų paklausą ir jų poreikių prognozes, profesijos pasirinkimą, joms keliamus reikalavimus.“

19 straipsnis – „1. Konsultavimo paslaugos teikiamos siekiant padidinti darbo ieškančių asmenų motyvaciją įsidarbinti ar mokytis, patarti dėl darbo pakeitimo, padėti jiems pasirinkti profesiją ar planuoti karjerą, atsižvelgiant į asmenines savybes ir darbo rinkos poreikius. 2. Konsultavimo paslaugas siekiant užimtumo sudaro: 1) bendrasis konsultavimas; 2) profesinis konsultavimas; 3) psichologinis konsultavimas. 3. Teikiant bendrojo konsultavimo paslaugą, padedama darbo ieškantiems asmenims nusistatyti savo individualius poreikius ir profesines galimybes darbo rinkoje, pasirinkti aktyvios darbo rinkos politikos priemones ir darbo rinkos paslaugas. 4. Teikiant profesinio konsultavimo paslaugą, padedama darbo ieškantiems asmenims įvertinti savo gebėjimus ir asmenines savybes. Šiems asmenims pasirenkant tam tikrą profesiją ar persikvalifikuojant, jie motyvuojami mokytis, dirbti ar dalyvauti socialinės ir profesinės reabilitacijos priemonėse. 5. Teikiant šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytą psichologinio konsultavimo paslaugą, padedama darbo ieškantiems ir kitiems asmenims spręsti emocijas,

asmenybės ir bendravimo problemas, sudarančias kliūtis jų užimtumui.“

20 straipsnis – „Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams – tinkamų darbuotojų.“

21 straipsnis – „Bedarbiams, įsiregistravusiems teritorinėse darbo biržose, sudaromi individualūs užimtumo veiklos planai. Šiuose planuose nurodomi bedarbio ir teritorinės darbo biržos išipareigojimai dėl aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir darbo rinkos paslaugų bedarbiui taikymo.“

9.1.3. *Advokatūros įstatyme* nustatyta:

4 straipsnio 4 dalis – „Advokatas taip pat turi teisę už atlyginimą teisės aktų nustatyta tvarka teikti bankroto, restruktūrizavimo, turto ir palikimo administratoriaus, lobisto, likvidatoriaus, kuratoriaus, testamentinio vykdymo, turto patikėtinio, vertėjo, kiek tai susiję su advokato teikiamomis teisinėmis paslaugomis, patentinio patikėtinio paslaugas, dirbti visų lygių rinkimų ir referendumo komisijose, būti savivaldybės tarybos nariu, Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu, Respublikos Prezidento dekretu ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu būti paskirtas komisijos nariu, taip pat dirbti darbo grupėse (komisijose) teisės aktų projektams rengti ir teikti teisės akto projektui parengti reikalingo tyrimo paslaugas, būti arbitru, tarpininku (mediatoriumi), taikintoju ar teisės ekspertu, kai sprendžiami ginčai. Advokatas gali būti juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo nariu. Teisę teikti šioje dalyje nurodytas paslaugas advokatas įgyja ir šių paslaugų teikimas kontroliuojamas teisės aktų, reglamentuojančių šių paslaugų teikimą, nustatyta tvarka.“

34 straipsnis – „1. Advokato padėjėjas yra fizinis asmuo, kuris šio Įstatymo nustatyta tvarka yra įrašytas į Lietuvos advokatų padėjėjų sąrašą ir rengiasi advokato veiklai. 2. Advokato padėjėjas turi visas šiame Įstatyme numatytas advokato teises ir pareigas, išskyrus narystę Lietuvos advokatūroje bei proceso įstatymuose nustatytus apribojimus. Advokato padėjėjas turi teisę atstovauti kliento interesams teismuose tik tuo atveju, kai yra rašytinis advokato (praktikos vadovo) leidimas atstovauti konkrečioje byloje, o kitose institucijose – rašytiniu advokato (praktikos vadovo) sutikimu. Advokato padėjėjas gali atstovauti tik pirmosios instancijos teismuose ir ne anksčiau kaip po vienerių metų nuo advokato padėjėjo praktikos pradžios.“

43 straipsnio 1 dalis – „Advokatas, įrašytas į Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašą, atlikdamas profesines pareigas, negali dalyvauti žvalgybos ir (ar) kriminalinės žvalgybos veikloje, dirbti ar eiti kitas mokamas pareigas, išskyrus darbą Lietuvos advokatūroje ir mokslinę, kūrybinę ar pedagoginę veiklą, taip pat šio Įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje nurodytą veiklą.“

9.1.4. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme (redakcijoje, galiojusioje nuo 2014-07-01 iki 2017-04-01)* buvo nustatyta:

3 straipsnis – „Įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją. [...]“

4 straipsnis – „Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi šiais principais: 1) *informacijos išsamumo*, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; 2) *tikslumo*, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; 3) *teisėtumo*, reiškiančio, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais; [...]“

16 straipsnio 2 dalis – „Įstaiga gali atsisakyti teikti informaciją, jeigu: [...]; 2) prašymo turinys yra nekonkretus; 3) tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tos pačios informacijos; [...]“

16 straipsnio 3 dalis – „Jeigu įstaiga atsisako pateikti informaciją, pareiškėjui išsiunčiamas apie tai pranešimas, kuriame nurodoma atsisakymo priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarka. [...]“

9.1.5. *Teisėkūros pagrindų įstatyme* nustatyta:

3 straipsnio 2 dalis – „Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: [...]; 3) *pagarbos asmens teisėms ir laisvėms*, reiškiančiu, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytą asmens teisių ir laisvių, teisėtų

interesų; 6) *aiškumo*, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas; [...].“

9.1.6. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

20 *straipsnio 2 dalis* – „Asmuo, [...], privalo sąžiningai naudotis jam suteiktomis teisėmis ir jomis nepiktnaudžiauti. [...].“

9.2. **Vyriausybės ir kiti teisės aktai:**

9.2.1. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (aktuali redakcija) reglamentuojama:

12 *punktas* – „Prašymas, su kuriuo tas pats asmuo per vienus metus kreipiasi į instituciją tuo pačiu klausimu, kurį institucija jau išnagrinėjo ir pateikė atsakymą, arba jeigu paaiškėja, kad tuo pačiu klausimu sprendimą yra priėmęs teismas, pakartotinai nenagrinėjamas, jeigu nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą, ar nepateikiami papildomi argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu. Kai pakartotinis prašymas nenagrinėjamas, institucija per 5 darbo dienas nuo pakartotinio prašymo užregistravimo institucijoje praneša asmeniui nenagrinėjimo priežastis.“

47 *punktas* – „Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį: 47.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti leidimą (licenciją), dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 47.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...]; 47.4. į kreipimąsi, kuriame išdėstoma asmens nuostata tam tikru klausimu, pranešama apie institucijos veiklos pagerėjimą ar trūkumus ir pateikiami pasiūlymai, kaip juos ištaisyti, atkreipiamas dėmesys į tam tikrą padėtį, pranešama apie valstybės tarnautojų piktnaudžiavimą ar neteisėtus veiksmus, nesusijusius su konkrečiu asmens teisėtų interesų ir teisių pažeidimu, ar kitokį asmens kreipimąsi atsakoma laisva forma.“

9.2.2. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015-12-15 įsakymu Nr. A1-752 patvirtintuose *Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatuose* reglamentuojama:

9 *punktas* – „Lietuvos darbo birža, [...]: 9.1.1. organizuoja teritorinių darbo biržų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendina užimtumo rėmimo priemones ir teikia darbo rinkos paslaugas; [...].“

9.2.3. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009-08-04 įsakymu Nr. A1-476 (Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014-03-27 įsakymo Nr. A1-168 redakcija) patvirtintame *Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos apraše* reglamentuojama:

2 *punktas* – „Darbo rinkos paslaugos teikiamos: 2.1. bedarbiams – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo įdarbinant, individualios užimtumo veiklos planavimo paslaugos – nuo bedarbio statuso suteikimo dienos; 2.2. teritorinėse darbo biržose registruotiems darbo ieškantiems asmenims, kuriems nebuvo suteiktas bedarbio statusas, – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo įdarbinant paslaugos – nuo įsiregistravimo teritorinėse darbo biržose dienos; 2.3. teritorinėse darbo biržose neregistruotiems darbo ieškantiems asmenims – informavimo ir konsultavimo paslaugos, iš jų užsieniečiams, kurie atvyksta į Lietuvos Respubliką dirbti sezoninių darbų, – konsultavimo paslaugos; [...].“

7 *punktas* – „Darbo rinkos paslaugų teikimo principai yra šie: 7.1. bendradarbiavimas – darbo rinkos pasiūlos ir paklausos derinimas, siekiant išlaikyti darbo rinkos pusiausvyrą, didinti asmenų motyvaciją integruotis į darbo rinką bendradarbiaujant su valstybės ir savivaldybės institucijomis bei įstaigomis, darbo ieškančiais asmenimis ir darbdaviais; 7.2. kompleksiskumas – užimtumo klausimai sprendžiami, atsižvelgiant į darbo ieškančių asmenų socialines problemas ir taikant jų užimtumo galimybes padidinti būtinas priemones; 7.3. savarankiškumo skatinimas –

padeda darbo ieškantiems asmenims savarankiškai priimti sprendimus, siekiant užimtumo, stiprina jų motyvaciją aktyviai ieškoti darbo ar mokytis, lavina įgūdžius, padedančius įveikti sunkumus įsidarbinti, pasirinkti veiksmingas priemones, vykdyti darbo paiešką naudojantis naujausiomis technologijomis; 7.4. racionalumas – darbo rinkos paslaugos teikiamos, atsižvelgiant į individualius darbo ieškančių asmenų gebėjimus, turimą patirtį ir padėtį darbo rinkoje, siekiant padėti greičiau susirasti tinkamą darbą; 7.5. lygios galimybės ir nediskriminavimas – visiems asmenims, siekiantiems užimtumo, sudaromos vienodos sąlygos pasinaudoti darbo rinkos paslaugomis.“

18 punktas – „Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos, siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, kuriame vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekimo traukiniais ir autobusais trukmė neviršija Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 3 punkte nustatytos trukmės arba kelionės išlaidos neviršija 20 procentų nuo darbo ieškantiems asmens gaunamo darbo užmokesčio atskaičius mokesčius, o darbdaviams – apsirūpinti tinkamais darbuotojais, vykdant reikalingų darbuotojų atranką ir siuntimą į registruotas laisvas darbo vietas.“

19 punktas – „Tiksliniai teritorinės darbo biržos veiksmai teikiant tarpininkavimo įdarbinant paslaugas: 19.1. intensyvi darbo paieška iki nedarbo socialinio draudimo išmokos paskyrimo, darbo rinkoje papildomo rėmimo požymio nustatymo; 19.2. kompleksinė darbo paieška, derinant teritorinės darbo biržos ir darbo ieškančio asmens veiksmus, skatinant aktyvią savarankišką darbo paiešką, iki individualaus užimtumo veiklos plano sudarymo; 19.3. tikslinė darbo paieška, taikant asmens užimtumo galimybėms padidinti būtinas priemones, sudarius individualų užimtumo veiklos planą; 19.4. intensyvi darbdavių ir laisvų darbo vietų paieška.“

20 punktas – „Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, ir teritorinės darbo biržos specialistas, atsakingas už pareigūnų ir karių integracijos į darbo rinką priemonių įgyvendinimą teritorinės darbo biržos aptarnaujamoje teritorijoje: 20.1. teikia informaciją apie užregistruotas laisvas darbo vietas; 20.2. siūlo darbo ieškantiems asmenims tinkamą darbą; 20.3. informuoja, nesant tinkamo darbo pasiūlymų, apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą; 20.4. pildo Apsilankymų kortelę.“

21 punktas – „Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, ir teritorinės darbo biržos specialistas, atsakingas už pareigūnų ir karių integracijos į darbo rinką priemonių įgyvendinimą teritorinės darbo biržos aptarnaujamoje teritorijoje, su darbo ieškančiais asmenimis: 21.1. per pirmą susitikimą aptaria ir padeda pasirinkti priimtinausią darbo rinkos paslaugų teikimo būdą, nurodytą šio Aprašo 4 punkte. Pasirinkus nuotolinį paslaugų teikimo būdą, pateiktas kvietimas atvykti į teritorinę darbo biržą priimti pasiūlymo dirbti prilyginamas Individualioje darbo ieškančio asmens atmintinėje nurodytam atvykimo į darbo biržą laikui, kai gaunamas asmens patvirtinimas, kad kvietimas yra gautas; 21.2. per kiekvieną susitikimą informuoja apie galimybes gauti tinkamą darbą arba kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą asmens gyvenamojoje vietoje ir nuo gyvenamosios vietos nutolusiose teritorijose; 21.3. moko darbo paieškos būdų, motyvuoja aktyviai ir savarankiškai ieškoti darbo; 21.4. padeda parengti gyvenimo aprašymą (CV), motyvacinį laišką ir pasirengti pokalbiui su darbdaviu; 21.5. esant tinkamo darbo pasiūlymui, siunčia dalyvauti darbuotojų atrankoje, išduodamas Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Rekomendaciją įsidarbinti [...].“

22 punktas – „Teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, su darbdaviais: 22.1. aptaria reikalavimus kandidatams į laisvą darbo vietą ir suderina atrankos organizavimą, siunčiamų kandidatų skaičių, rekomendacijos pildymą ir grąžinimą; 22.2. vykdo darbdavio reikalavimus atitinkančių kandidatų į laisvą darbo vietą atranką; 22.3. pasitikslinges, ar darbo vieta neužimta, siunčia atrinktus kandidatus darbdaviui.“

9.2.4. Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2014-07-02 įsakymu Nr. V-407 patvirtintame *Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos apraše* reglamentuojama:

2 punktas – „Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymu (toliau – Įstatymas) ir Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-476 „Dėl Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“.“

5 punktas – „Rekomendaciją įsidarbinti asmeniui išduoda teritorinės darbo biržos specialistas (toliau – specialistas), prieš tai pasitikslinęs, ar darbo vieta neužimta.“

6 punktas – „Rekomendacija įsidarbinti išduodama asmeniui tik tinkamam darbui, kaip jis apibrėžiamas Įstatyme.“

9.2.5. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009-08-04 įsakymu Nr. A1-473 (Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015-05-15 įsakymo Nr. A1-275 redakcija) patvirtintame *Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos apraše* reglamentuojama:

14 punktas – „Asmuo atsako už Darbo ieškančio asmens kortelėje nurodytų duomenų teisingumą. Nuslėpęs ar pateikęs neteisingą informaciją arba suklastotus dokumentus, asmuo atsako teisės aktų nustatyta tvarka.“

26 punktas – „Vykdamos įregistruotų asmenų, negavusių bedarbio statuso, apskaitą, teritorinės darbo biržos juos skirsto į šias grupes: 26.1. dirbantys; 26.2. pensinio amžiaus; 26.3. nedarbingi; 26.4. besimokantys.“

35 punktas – „Kai asmenys, teritorinėje darbo biržoje priskirti vienai iš Aprašo 26 punkte nurodytų įregistruotų asmenų grupių: 35.1. atitinka bedarbio apibrėžimą, jų registracija teritorinėje darbo biržoje nutraukiama ir jų pageidavimu teritorinėje darbo biržoje yra registruojami pakartotinai, suteikiant bedarbio statusą; [...]“

9.2.6. Vyriausybės 1998-07-17 nutarimu Nr. 892 (Vyriausybės 2010-10-13 nutarimo Nr. 1463 redakcija) patvirtintuose *Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatuose* reglamentuojama:

8 punktas – „Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, [...], atlieka šias funkcijas: [...]; 8.1.4. rengia ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei teisės aktų projektus dėl darbo rinkos ir užimtumo rėmimo, [...]; [...]; 8.1.6. organizuoja ir finansuoja užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

10. **Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo 2004-12-13 nutarime, be kita ko, yra konstatavęs, jog:**

„[...] Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės akty formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra

nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*); [...].“

11. **Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015-03-04 nutartyje (administracinė byla Nr. A-613-525/2015), be kita ko, nurodyta:**

„[...] [...] teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, įgyvendinant taip pat ir racionalumo principą, gali darbo ieškantiems asmenims siūlyti ne tik tinkamą [...] darbą, tačiau taip pat ir informuoti apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą, taip iš esmės sudarant galimybes darbo ieškantiems asmenims įsidarbinti ne tik pagal kvalifikaciją ir taip, galimai, darbą susirasti greičiau. Tačiau apie tokius darbus (kitos kvalifikacijos ir nekvalifikuotus) darbo ieškantys asmenys gali būti tik informuojami, jie negali būti privalomai siunčiami dalyvauti darbuotojų atrankoje į tokį darbą, jiems neturi būti privalomai išduodamos rekomendacijos įsidarbinti į tokį darbą, nes jie nėra laikomi tinkamais darbais Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 14 dalies prasme. [...].“

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, išvados teikiamos Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmus vertinant atskirai šiais aspektais:

12.1. dėl Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant su Rekomendacijų įsidarbinti į laisvas darbo vietas Pareiškėjui išdavimu susijusius klausimus;

12.2. dėl Lietuvos darbo biržos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 teikiant atsakymą į Pareiškėjo kreipimusis.

*Dėl Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
sprendžiant su Rekomendacijų įsidarbinti į laisvas darbo vietas
Pareiškėjui išdavimu susijusius klausimus*

13. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–8 punktai), į teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 9 punkte, į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką, nurodytą pažymos 10 punkte, ir į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, nurodytą pažymos 11 punkte, konstatuotina:

13.1. Pareiškėjas pakartotiniu 2017-01-23 skundu kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai Pareiškėjui neišdavus Rekomendacijų įsidarbinti į laisvas darbo vietas.

13.2. Dėl Pareiškėjo 2017-01-23 pakartotiniame skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Lietuvos darbo biržą ir į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją.

14. Vadovaujantis Užimtumo rėmimo 8 straipsnio 1 dalies nuostatomis, ***užimtumo rėmimo politiką įgyvendina Lietuvos darbo birža ir jos teritorinės darbo biržos***. Remiantis šio teisės akto 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtintomis teisės normomis, ***Lietuvos darbo birža*** organizuoja teritorinių darbo biržų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendina užimtumo rėmimo priemones ir teikia darbo rinkos paslaugas, vykdo šalies darbo rinkos stebėseną, kartu su savivaldybių institucijomis, socialiniais partneriais vertina padėtį darbo rinkoje, svarsto priemones užimtumo problemoms spręsti, taip pat suderinusi su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, steigia, likviduoja ar reorganizuoja teritorines darbo biržas, koordinuoja, kontroliuoja ir metodiškai vadovauja jų veiklai. Savo turiniu panaši nuostata įtvirtinta ir Lietuvos darbo biržos prie Socialinės

apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų 9.1.1 punkte (pažymos 9.2.2 punktas).

Užimtumo rėmimo 8 straipsnio 4 dalyje reglamentuojama, kad **teritorinės darbo biržos kompetencijai priskirtina įgyvendinti užimtumo rėmimo priemonės ir teikti šio įstatymo 18, 19, 20 ir 21 straipsniuose nustatytas darbo rinkos paslaugas**, vykdyti jai priskirtos teritorijos darbo rinkos stebėseną bei atlikti kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas. To paties teisės akto 14 1 ir 2 dalyse straipsnyje nurodyta, kad ieškantys darbuotojų darbdaviai turi informuoti teritorines darbo biržas apie laisvas darbo vietas, darbo funkcijas ir darbo pobūdį, darbo apmokėjimo ir kitas sąlygas bei pretendentams įsidarbinti keliamus kvalifikacinius reikalavimus, o **teritorinės darbo biržos registruoja laisvas darbo vietas ir jas skelbia viešai**.

15. Pažymėtina, jog Darbo rinkos paslaugomis laikytinos **informavimo, konsultavimo ir tarpininkavimo įdarbinant** paslaugos (Užimtumo rėmimo įstatymo 3 straipsnio 4 dalis). Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo 7 punkte įtvirtinti **pagrindiniai darbo rinkos paslaugų teikimo principai**, t. y. **bendradarbiavimo, kompleksiško, savarankiško skatinimo, racionalumo bei lygių galimybių ir nediskriminavimo** (pažymos 9.2.3 punktas).

Seimo kontrolierius taip pat pažymi, kad tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos, **siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą**, o tiksliniai teritorinės darbo biržos veiksmai **teikiant tarpininkavimo įdarbinant paslaugas** yra intensyvi darbo paieška iki nedarbo socialinio draudimo išmokos paskyrimo, darbo rinkoje papildomo rėmimo požymio nustatymo, kompleksinė darbo paieška, derinant teritorinės darbo biržos ir darbo ieškančio asmens veiksmus, skatinant aktyvią savarankišką darbo paiešką, iki individualaus užimtumo veiklos plano sudarymo, tikslinė darbo paieška, **taikant asmens užimtumo galimybėms padidinti būtinas priemones**, sudarius individualų užimtumo veiklos planą, taip pat intensyvi darbdavių ir laisvų darbo vietų paieška (Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo 19 punktas). Atitinkamai, vadovaujantis minėto teisės akto 20 punkto nuostatomis, teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, **turi teikti informaciją apie užregistruotas laisvas darbo vietas, siūlyti darbo ieškantiems asmenims tinkamą darbą, informuoti, nesant tinkamo darbo pasiūlymu, apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą**, taip pat pildyti Apsilankymų kortelę.

Svarbu pažymėti, kad Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo 21 punkte reglamentuojamos teritorinės darbo biržos specialisto, **teikiančio tarpininkavimo įdarbinant paslaugas**, pareigos, kurios, be kita ko, yra: per pirmą susitikimą aptarti ir padėti pasirinkti priimtinausią darbo rinkos paslaugų teikimo būdą, **taip pat esant tinkamo darbo pasiūlymui, siūsti dalyvauti darbuotojų atrankoje, išduodant Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Rekomendaciją įsidarbinti**. Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo ir vertinimo tvarkos aprašo 5 punkte įtvirtinta nuostata, kuria remiantis, Rekomendaciją įsidarbinti asmeniui išduoda teritorinės darbo biržos specialistas, prieš tai pasitikslinęs, ar darbo vieta neužimta. Remiantis šio teisės akto 6 punkto teisės normomis, **Rekomendacija įsidarbinti išduodama asmeniui tik tinkamam darbui**, kaip jis apibrėžiamas Užimtumo rėmimo įstatyme.

16. **Pareiškėjas pakartotiniu skundu kreipėsi į Seimo kontrolierių, nurodydamas, jog Lietuvos darbo birža galimai nepagrįstai neišdavė Pareiškėjui Rekomendacijų įsidarbinti į šias darbo vietas:**

16.1. VŠĮ „A“ laikotarpiu nuo **2016-11-11** iki **2016-11-27** Lietuvos darbo biržos svetainėje užregistruotą laisvą teisininko darbo vietą (skelbimo Nr. [...]) (**toliau vadinama - LDV Nr. [...]**) (pažymos 7.13 punktas);

16.2. VŠĮ „A“ laikotarpiu nuo **2016-12-06** iki **2016-12-14** Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje buvo užregistruotą laisvą teisininko darbo vietą (skelbimo Nr. [...]) (**toliau vadinama - LDV Nr. [...]**) (pažymos 7.14 punktas);

16.3. Lietuvos profesinės sąjungos „B“ laikotarpiu nuo **2016-12-15** iki **2016-12-30** Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje užregistruotą laisvą teisininko darbo vietą Nr. [...] (*toliau vadinama - LDV Nr. [...]*) (pažymos 7.17 punktas).

17. ***Kas sietina su Rekomendacijų įsidarbinti Pareiškėjui neišdavimu į LDV Nr. [...], į LDV Nr. [...] ir į LDV Nr. [...] aplinkybėmis, pažymėtina, jog:***

17.1. Vėly „A“ laikotarpiu nuo 2016-11-11 iki 2016-11-27 Lietuvos darbo biržos svetainėje užregistravo laisvą teisininko darbo vietą, kuriai vienas iš reikalavimų kandidatui buvo **aukštasis koleginiis išsilavinimas**; Vėly „A“ laikotarpiu nuo 2016-12-06 iki 2016-12-14 Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje užregistravo laisvą teisininko darbo vietą (LDV Nr. [...]), kuriai vienas iš reikalavimų kandidatui taip pat buvo **aukštasis koleginiis išsilavinimas**. Atitinkamai, Lietuvos profesinė sąjunga „B“ laikotarpiu nuo 2016-12-15 iki 2016-12-30 Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje užregistravo laisvą teisininko darbo vietą ne pilnai darbo dienai, kuriai vienas iš reikalavimų kandidatui – **būti teisės studijų studentu** (LDV Nr. [...]);

17.2. remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija, nustatyta, jog Pareiškėjas Lietuvos advokatūros advokatų tarybos [...] sprendimu buvo įrašytas į [...] sąrašą. Apie tai 2013-09-19 elektroniniu laišku Pareiškėjas informavo Kauno teritorinės darbo biržos Kauno miesto skyrių (toliau vadinama – Kauno TDB), prašydamas „laikyti, kad pagal dailininko pedagogo kvalifikaciją ieško dailės mokytojo (arba būrelio vadovo) darbo, o pagal teisės kvalifikaciją - teisės mokytojo (arba būrelio vadovo) darbo“ (pažymos 7.13 punktas). Pareiškėjas iki **2016-12-13** Individualaus užimtumo veiklos plano sudarymo pageidavo įsidarbinti dailės mokytoju ar teisės mokytoju (pažymos 7.13 punktas). Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas **2016-07-01 - 2016-12-06** laikotarpiu buvo registruotas Kauno teritorinės darbo biržos Kauno miesto skyriuje (toliau vadinama - Kauno TDB) ***dirbančio asmens statusu***, kadangi **2013-09-23 - 2016-11-30** laikotarpiu ***vykdė individualią [...] veiklą*** (pažymos 7.10 punktas). Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktoje informacijoje Lietuvos darbo birža taip pat nurodė, jog Kauno TDB **2016-12-07** gavo duomenis apie Pareiškėjos individualios veiklos nutraukimą. Atsižvelgiant į tai, Kauno TDB vedėjo **2016-12-08** sprendimu Nr. SPR-237(1), vadovaujantis Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo 35.1 papunkčiu (pažymos 9.2.5 punktas), Pareiškėjo darbo paieška jo prašymu Kauno TDB nutraukta ir jis įregistruotas Kauno TDB, suteikiant Pareiškėjui **bedarbio statusą** nuo 2016-12-07 (pažymos 7.10 punktas). Remiantis tyrimo metu surinkta informacija, Pareiškėjui nutraukus individualią veiklą, Pareiškėjas kartu su Kauno TDB specialistu 2016-12-13 sudarė Individualų užimtumo veiklos planą, kuriame nurodyta, kad Pareiškėjas pageidauja dirbti teisininku, inžinieriumi, dailininku pagal darbo sutartį ar valstybės tarnyboje **pagal įgytą išsilavinimą** (pažymos 7.28 punktas);

17.3. vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymo 20 straipsnio nuostatomis, ***tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams – tinkamą darbuotojų***. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad ***tinkamu darbu*** laikytinas darbas, turintis ***visus*** šiuos požymius: atitinka darbo ieškančio asmens kvalifikaciją arba (ir) kompetenciją ir (ar) turimą darbo patirtį; teritorinė darbo birža Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nėra gavusi oficialios informacijos apie su asmens sveikata ar su kitomis aplinkybėmis susijusius apribojimus dirbti siūlomą darbą; vykimo į darbovietę ir grįžimo iš jos miesto ir priemiestinio reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais ar keltais bei tolimojo reguliaraus susisiekimo traukiniais ir autobusais bendra trukmė neviršija 3 valandų, o neįgaliesiems ir turintiems įsipareigojimų šeimai asmenims – 2 valandų arba kelionės išlaidos neviršija Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio (Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 14 dalis).

17.4. kaip minėta aukščiau, Rekomendacija įsidarbinti išduodama asmeniui tik tinkamam darbui, kaip jis apibrėžiamas Užimtumo rėmimo įstatyme. Remiantis Užimtumo rėmimo įstatymo 2

straipsnio 14 dalies nuostatomis, viena iš būtinų tinkamo darbo sąlygų yra tai, jog darbas turi atitikti **darbo ieškančio asmens kvalifikaciją arba (ir) kompetenciją** ir (ar) turimą darbo patirtį. Seimo kontrolierius taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra konstatavęs, jog „[...] teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, įgyvendinant taip pat ir racionalumo principą, gali darbo ieškantiems asmenims siūlyti ne tik tinkamą [...] darbą, tačiau taip pat ir informuoti apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą, taip iš esmės sudarant galimybes darbo ieškantiems asmenims įsidarbinti ne tik pagal kvalifikaciją ir taip, galimai, darbą susirasti greičiau“, **tačiau „apie tokius darbus (kitos kvalifikacijos ir nekvalifikuotus) darbo ieškantys asmenys gali būti tik informuojami, jie negali būti privalomai siunčiami dalyvauti darbuotojų atrankoje į tokį darbą, jiems neturi būti privalomai išduodamos rekomendacijos įsidarbinti į tokį darbą**“ (pažymos 11 punktas).

17.5. **Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymėtina, jog Pareiškėjas yra įgijęs magistro kvalifikacinį laipsnį, o aukščiau minėtais darbo skelbimais buvo ieškoma kitos, t. y. žemesnės kvalifikacijos, darbuotojų (į LDV Nr. [...] ir į LDV Nr. [...] - aukštąjį koleginių išsilavinimą įgijusio asmens; į LDV Nr. [...] – teisės studijų studento), taigi darytina išvada, kad šiais konkrečiais atvejais Kauno TDB turėjo tik pareigą informuoti Pareiškėją apie laisvas darbo vietas (LDV Nr. [...], LDV Nr. [...]) ir LDV Nr. [...]).**

Kas sietina su LDV Nr. [...] ir LDV Nr. [...], tyrimo metu nustatyta, jog Kauno TDB darbo tvarka susisiekė su VšĮ „A“ bei Lietuvos profesine sąjunga „B“ ir pasiūlė Pareiškėją laisvai teisininko darbo vietai užimti, informavo Pareiškėją apie šias laisvas darbo vietas (pažymos 7.14 ir 7.17 punktai).

Kas sietina su LDV Nr. [...], iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos nenustatyta, kad Kauno TDB būtų informavusi Pareiškėją apie šią laisvą darbo vietą, kas vertintina kritiškai. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos darbo biržai tikslinga imtis priemonių, jog ateityje, teritorinėse darbo biržose registruoti darbo ieškantys asmenys būtų tinkamai informuojami apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą.

18. Seimo kontrolierius akcentuoja, jog Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje reglamentuojami pagrindiniai principai, kuriais turi vadovautis teisėkūros subjektai, t. y. pagarbos asmens teisėms ir laisvėms principas, reiškiantis, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų asmens teisių ir laisvių, teisėtų interesų, aiškumo principas, reiškiantis, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas (pažymos 9.1.5 punktas). Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo praktikoje yra pažymėjęs, jog „konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams; [...] įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formulotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna“ (pažymos 10 punktas).

Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui nurodė, jog „[...] rašte 2017-01-13 Nr. Sg-5 neteisingai, [...] aiškinama, kad „Rekomendacija įsidarbinti išduodama **tik bedarbio statusą turinčiam asmeniui** [...]“ (pažymos 2.4 punktas). Tyrimo metu nustatyta, jog Kauno TDB neišdavė Pareiškėjui Rekomendacijos įsidarbinti į **LDV Nr. [...]**, motyvuodama tuo, jog laikotarpiu nuo 2016-11-11 iki 2016-11-27 Pareiškėjas turėjo dirbančio asmens statusą, „todėl Rekomendacija įsidarbinti [Pareiškėjui] negalėjo būti išduota“ (pažymos 5.13 punktas).

Šiame kontekste Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį, jog, vadovaujantis Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo 2 punkto nuostatomis, darbo rinkos paslaugos yra teikiamos tiek **bedarbiams** – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo įdarbinant, individualios

užimtumo veiklos planavimo paslaugos – nuo bedarbio statuso suteikimo dienos, tiek ir teritorinėse darbo biržose registruotiems darbo ieškantiems asmenims, kuriems nebuvo suteiktas bedarbio statusas, – informavimo, konsultavimo, taip pat tarpininkavimo įdarbinant paslaugas. Kaip minėta aukščiau, remiantis to paties teisės akto 21.5 punkte įtvirtintomis teisės normomis, teritorinės darbo biržos specialistas, teikiantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugas, esant tinkamo darbo pasiūlymui, turi siųsti darbo ieškantį asmenį dalyvauti darbuotojų atrankoje, išduodamas Lietuvos darbo biržos direktoriaus nustatytos formos Rekomendaciją įsidarbinti. Taigi, Rekomendacija įsidarbinti yra viena teritorinės darbo biržos teikiamų tarpininkavimo paslaugų. Tyrimo metu Seimo kontrolieriui kilo abejonių, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis Lietuvos darbo birža Pareiškėjui ir Seimo kontrolieriui nurodė, kad Rekomendacija įsidarbinti išduodama tik registruotam teritorinėje darbo biržoje asmeniui, kuriam yra suteiktas bedarbio statusas (pažymos 7.7 punktas). Pažymėtina, jog teisės aktuose, susijusiuose su užimtumo rėmimu, nėra nustatyta, kad Rekomendacija įsidarbinti turi būti (gali būti) išduodama tik bedarbio statusą turinčiam asmeniui, registruotam teritorinėje darbo biržoje. Seimo kontrolieriaus nuomone, atsižvelgiant į aukščiau minėtas įstatymo ir Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo 2 punkto nuostatas, galimai nepagrįstai ribojama teritorinėse darbo biržose registruotų darbo ieškančių asmenų, kuriems nebuvo suteiktas bedarbio statusas, teisė gauti tarpininkavimo paslaugas, o būtent – teisė gauti Rekomendacijas įsidarbinti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat atkreipiant dėmesį į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų 8.1.4 punkte įtvirtintas nuostatas, kuriomis vadovaujantis, Ministerija rengia ir teikia Vyriausybei teisės aktų projektus dėl darbo rinkos ir užimtumo rėmimo, siūlytina Ministerijai tobulinti teisinį reglamentavimą, tikslinant Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką darbo biržoje registruotiems asmenims.

19. Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui taip pat pažymėjo, kad „ nenurodymas laipsnių bakalauro arba magistro menkina asmenų įgijusių šiuos laipsnius autoritetą ir nuvertina pačius kvalifikacinius laipsnius, jei juos skelbti net neleidžiama“ (pažymos 2.9 punktas). Šiame kontekste atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad, remiantis tyrimo metu surinkta informacija, darbo ieškantys asmenys savo CV, skelbiamuose Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje, gali nurodyti įgytus kvalifikacinius laipsnius. Pareiškėjo Lietuvos darbo biržos internete svetainėje paskelbtame CV yra nurodyti jo įgyti kvalifikaciniai laipsniai. Pažymėtina, jog, vadovaujantis Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo 14 punkto nuostatomis, pats asmuo atsako už Darbo ieškančio asmens kortelėje nurodytų duomenų teisingumą. Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktoje informacijoje Lietuvos darbo birža nurodė, jog „ nėra gavusi iš darbdavių prašymų, pageidavimų ar nusiskundimų dėl darbuotojų paieškos Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje netikslumų, susijusių su darbo ieškančių asmenų išsilavinimu“ (pažymos 7.24 punktas). Seimo kontrolierius pabrėžia, jog tai, kad Lietuvos darbo birža nėra gavusi iš darbdavių prašymų (nusiskundimų) dėl darbuotojų paieškos Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje, savaimė nereiškia, kad Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodyti teiginiai yra nepagrįsti. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat atkreipiant dėmesį į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų 8.1.6 punkte įtvirtintas nuostatas, kuriomis vadovaujantis, Ministerija organizuoja ir finansuoja užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą, siūlytina Ministerijai įvertinti pažymos 2.9 punkte pacituotas Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytas aplinkybes ir pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą Ministerijos nuomonę dėl poreikio tobulinti teritorinėse darbo biržose registruotų asmenų kvalifikacinių laipsnių paskelbimo (nurodymo) Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje tvarką.

20. Skunde Seimo kontrolieriui Pareiškėjas taip pat nurodė, kad „ Lietuvos darbo biržos atsakyme 2017-01-13 Nr. Sg-5 nepasisakoma ir neatsakoma, kodėl nuo registracijos Kauno

teritorinėje darbo biržoje pradžios 2001-09-03 iki šiol (daugiau nei per penkiolika metų) man nei karto nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti [...]“ (pažymos 2.7 punktas), ir kad „faktiškai jokių „Siūlymų įsidarbinti“ iš Kauno teritorinės darbo biržos įsidarbinti aš nesu gavęs [...]“ (pažymos 2.8 punktas). Tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos darbo biržos 2017-01-13 rašte Nr. Sg-5 yra nurodyta, kad Pareiškėjui registracijos Kauno TDB laikotarpiais 2010-04-19 buvo išduota Rekomendacija įsidarbinti sargu uždarojoje akcinėje bendrovėje „B“ Nr. RK19-2010-47 (pažymos 5.23 punktas). Kas sietina su Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytomis aplinkybėmis dėl siūlymų įsidarbinti, pažymėtina, jog, pagal dabartinį teisinį reguliavimą, į tarpininkavimo įdarbinant paslaugas įeina **ne tik** Rekomendacijų įsidarbinti išdavimas, tačiau taip pat, pavyzdžiui, informavimas nesant tinkamo darbo pasiūlymų, apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą (Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo 20.3 punktas). Remiantis Lietuvos darbo biržos tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija, siūlymas įsidarbinti yra siejamas su informavimu apie laisvą darbo vietą ir siūlymai įsidarbinti išduodami laisva forma, tiesiogiai atvykus į teritorinę darbo biržą, arba telefonu, el. paštu, internetu ir pan. (pažymos 7.22 punktas). Siūlymai įsidarbinti, kurie buvo teikti Pareiškėjui, nurodyti pažymos 7.19 punkte.

21. Apibendrinant, konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmai, sietini su Rekomendacijų įsidarbinti į laisvas darbo vietas Pareiškėjui išdavimu bei Pareiškėjo informavimu apie laisvas darbo vietas, skundo tyrimo atveju laikytini buvę nepakankamais, dėl to Pareiškėjo skundo dalis dėl Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant su Rekomendacijų įsidarbinti į laisvas darbo vietas Pareiškėjui išdavimu susijusius klausimus, yra pripažintina pagrasta.

*Dėl Lietuvos darbo biržos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo),
2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 teikiant atsakymą į Pareiškėjo kreipimuisis*

22. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–8 punktai), į teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 9 punkte, į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką, nurodytą pažymos 10 punkte, ir į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, nurodytą pažymos 11 punkte, konstatuotina:

22.1. Seimo kontrolierius 2016-12-15 gavo Pareiškėjo skundą dėl Kauno teritorinės darbo biržos veiklos. Įvertinęs skunde nurodytas problemas svarbą Pareiškėjui, Seimo kontrolierius tarpininkavo ir 2016-12-23 raštu Nr. 4D-2016/1-1660/3D-3614 persiuntė Pareiškėjo 2016-12-15 skundą Lietuvos darbo biržai bei, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu, prašė Lietuvos darbo biržos išnagrinėti skunde keliamas problemas ir detalčiai paaiškinti Pareiškėjui darbo paieškos nutraukimo ir statuso pakeitimo tvarką bei sąlygas; rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką; darbo ieškančių asmenų kortelių pildymo tvarką, nurodant turimų kvalifikacijų neįrašymo pagrindą; darbdavių pareigą teikti informaciją apie esančias laisvas darbo vietas įmonėje; įvertinti Kauno teritorinės darbo biržos veiklą, imtis priemonių pažeidimams šalinti (pažymos 5 punktas).

22.2. Atsižvelgdama į Seimo kontrolieriaus 2016-12-23 raštu Nr. 4D-2016/1-1660/3D-3614 persiūtą Pareiškėjo 2016-12-15 skundą, Lietuvos darbo birža 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 pateikė Pareiškėjui atsakymą į jo skundą ir į kitus Pareiškėjo kreipimuisis (pažymos 6 punktas).

22.3. Pareiškėjas pakartotiniu 2017-01-23 skundu kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Lietuvos darbo birža) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 teikiant atsakymą į Pareiškėjo kreipimuisis.

22.4. Dėl Pareiškėjo 2017-01-23 pakartotiniame skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Lietuvos darbo biržą ir į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją.

23. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo redakcijos, galiojusios nuo 2014-07-01 iki 2017-04-01), 3 straipsnyje buvo nurodyta, kad įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją, o to paties teisės akto 4 straipsnyje buvo reglamentuojami pagrindiniai principai, kuriais vadovaujantis, įstaigos turėjo teikti informaciją, t. y. *informacijos išsamumo principas*, reiškiantis, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija, *tikslumo principas*, reiškiantis, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją, taip pat *teisėtumo principas*, reiškiantis, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais, ir kt. Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 47 punkte reglamentuojama, jog atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį, t. y. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys (Taisyklių 47.2 punktą); į kreipimąsi, kuriame išdėstoma asmens nuostata tam tikru klausimu, pranešama apie institucijos veiklos pagerėjimą ar trūkumus ir pateikiami pasiūlymai, kaip juos ištaisyti, atkreipiamas dėmesys į tam tikrą padėtį, pranešama apie valstybės tarnautojų piktnaudžiavimą ar neteisėtus veiksmus, nesusijusius su konkrečiu asmens teisėtų interesų ir teisių pažeidimu, ar kitokią asmens kreipimąsi atsakoma laisva forma (Taisyklių 47.4 punktą).

Atkreiptinas Lietuvos darbo biržos pareigūnų ir Pareiškėjo dėmesys į tai, kad teisės aktai (Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas, Taisyklės ir kt.) įtvirtina ne tik viešojo administravimo subjektų pareigą nagrinėti pareiškėjų skundus ir prašymus, teikti pareiškėjams informaciją, ***bet ir numato pareiškėjų pareigas. Teisės aktuose nustatyta, kad asmuo privalo sąžiningai naudotis jam suteiktomis teisėmis ir jomis nepiktnaudžiauti*** (pažymos 9.1.6 punktą), taip pat įtvirtinta viešojo administravimo subjektų teisė tam tikrais atvejais atsisakyti suteikti informaciją, pavyzdžiui, tuo atveju, kai prašymo turinys yra nekonkretus arba tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tos pačios informacijos (Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktai), bei galimybė nenagrinėti prašymo, pavyzdžiui, tuo atveju, jei prašymas, su kuriuo tas pats asmuo per vienerius metus kreipiasi į instituciją tuo pačiu klausimu, kurį institucija jau išnagrinėjo (Taisyklių 12 punktą). Pažymėtina, kad Lietuvos darbo biržos pareigūnai, atidžiai išnagrinėję kreipimosi turinį ir įvertinę visas aplinkybes, matydami, kad yra teisės aktuose nustatyti atsisakymo teikti informaciją ir (arba) nagrinėti prašymą pagrindai, turi teisę svarstyti galimybę nesuteikti asmenims jų prašomos informacijos arba nenagrinėti prašymo. ***Tačiau ypatingai atkreiptinas dėmesys į tai, jog Lietuvos darbo biržos pareigūnai, atlikdami šiuos veiksmus, turi užtikrinti, kad nebūtų pažeisti teisės aktuose įtvirtinti informacijos teikimo, gero viešojo administravimo principai*** (pažymos 11 punktą).

Seimo kontrolierius savo veikloje, be kita ko vadovaujasi nešališkumo ir teisingumo bei proporcingumo principais (pažymos 10.1.2 punktą). Taigi, vertindamas asmenų skundus, Seimo kontrolierius privalo atsižvelgti ne tik į viešojo administravimo subjektų, bet ir į pareiškėjų veiksmus.

Tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas dažnai rašo pareiškimus Lietuvos darbo biržai (jos teritoriniams padaliniais): Lietuvos darbo birža 2016-12-08 gavo Pareiškėjo 2016-12-07 kreipimąsi „Dėl nebuvimo galimybės dirbti Lietuvoje“ (šį kreipimąsi Lietuvos darbo biržai 2016-12-13 raštu Nr. (I 3.6-51) SD-7436 taip pat persiuntė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) (toliau vadinama - **Skundas Nr. 1**), 2016-12-12 gavo Pareiškėjo 2016-12-12 kreipimąsi „Informacija apie laisvą darbo vietą“ (toliau vadinama - **Prašymas**), Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-12-14 raštu Nr. (8.6-74) SD-7458 persiustą Pareiškėjo 2016-12-13 kreipimąsi

„Dėl laisvos darbo vietos“ (toliau vadinama - **Paklausimas**), 2016-12-15 Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštu Nr. (8.6-74) SD-7470 persiūtą Pareiškėjo 2016-12-13 kreipimąsi „Pareiškimas dėl darbdavių galimo neinformavimo teritorinės darbo biržos apie laisvas darbo vietas“ (toliau vadinama - **Pareiškimas**), Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-12-21 raštu Nr. (13.6-51) SD-7570 „Dėl skundų“ persiūtą Pareiškėjo 2016-12-14 kreipimąsi „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“ (toliau vadinama - **Skundas Nr. 2**) ir 2016-12-18 kreipimąsi „Skundas dėl darbo biržos tarnautojos Ritos Trečiokienės“ (toliau vadinama - **Skundas Nr. 3**), Seimo kontrolieriaus 2016-12-23 raštu Nr. 4D-2016/1660/3D-3614 persiūtą Pareiškėjo skundą „Skundas dėl Kauno teritorinės darbo biržos biurokratizmo“ (savo turiniu tapatus Skundui Nr. 2) ir 2016-12-20 Pareiškėjo skundą „Skundas dėl X diskriminavimo Kauno teritorinėje darbo biržoje“ (toliau vadinama - **Skundas Nr. 4**), kurį taip pat Lietuvos darbo biržai persiuntė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2017-01-04 raštu Nr. (13.6-51) SD-75 (pažymos 5.1 punktas).

Atsižvelgdama į tai, Lietuvos darbo birža visus aukščiau minėtus Pareiškėjo kreipimusis (įtraukiant ir tuos, kurie buvo persiusti Lietuvos darbo biržai iš kitų institucijų) išnagrinėjo kartu ir 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 pateikė Pareiškėjui atsakymą į jo Skundą Nr. 1, Prašymą, Paklausimą, Pareiškimą, Skundą Nr. 2, Skundą Nr. 3 ir į Skundą Nr. 4.

24. *Tyrimo metu išnagrinėjus Seimo kontrolieriui pateiktą informaciją ir dokumentus, nustatyta, kad Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmai, susiję su Pareiškėjo aukščiau minėtų kreipimusi nagrinėjimu, skundo tyrimo atveju laikytini buvę tinkamais ir Pareiškėjo teisė į gerą viešąjį administravimą pažeista nebuvo, kadangi:*

24.1. kas sietina su Skundo Nr. 1 nagrinėjimu, pažymėtina, jog Lietuvos darbo birža savo 2017-01-13 rašte Nr. Sg-5 *iš esmės tinkamai*, t. y. laikantis informacijos išsamumo, tikslumo ir teisėtumo principų, paaiškino Pareiškėjui priežastis, dėl kurių Darbo ieškančio asmens kortelėje iš karto nebuvo įrašytos Pareiškėjo įgytos/patobulintos kvalifikacijos/kompetencijos, lankyti seminarai (nurodė motyvus, kodėl tai buvo atlikta *vėliau*), taip pat nurodė su tuo susijusias aktualias teisės aktų nuostatas, pateikė Pareiškėjui paaiškinimus dėl Pareiškėjo išsakytų pageidavimų sudaryti galimybę teikti ir gauti reikalingus dokumentus per Lietuvos darbo biržos informacinę sistemą (pažymos 5.2 – 5.5 punktai);

24.2. kas sietina su Prašymo nagrinėjimu, remiantis tyrimo metu surinkta informacija, Lietuvos darbo birža, atsižvelgdama į Pareiškėjo Prašymą, kuris taip pat buvo pateiktas Lietuvos darbo biržos interneto svetainės paskyroje, pateikė atsakymą Kauno TDB Lietuvos darbo biržos interneto svetainės paskyroje, o 2017-01-13 rašte Nr. Sg-5 papildomai nurodė teisės aktus ir aktualias teisės aktų nuostatas, kuriais vadovaujantis, teikiamos tarpininkavimo įdarbinant paslaugos (įtraukiant Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką) (pažymos 5.6 punktas);

24.3. kas sietina su Paklausimo nagrinėjimu, tyrimo metu nustatyta, jog Lietuvos darbo birža 2017-01-13 atsakyme Nr. Sg-5 *tikslingai atkreipė* Pareiškėjo dėmesį į tai, kad Lietuvos darbo biržos kompetencijai nepriskirtina vertinti darbdavio veiksmų dėl kandidatų pasirinkimo ar nepasirinkimo, pateikė Pareiškėjui paaiškinimus, dėl kokių priežasčių Pareiškėjui nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti į LDV Nr. [...] (pažymos 5.7 ir 5.8 punktai);

24.4. kas sietina su Pareiškimo nagrinėjimu, remiantis tyrimo metu surinkta informacija, atsižvelgdama į Pareiškime nurodytą prašymą pateikti informaciją, „*kiek Kauno mieste 2016 metais iš viso buvo įdarbinta asmenų pagal profesiją „Teisininkas“ ir ar visais atvejais apie laisvas darbo vietas įdarbinant pagal profesiją „Teisininkas“ nustatyta tvarka buvo pranešta Kauno teritorinei darbo biržai*“ (pažymos punktas), Lietuvos darbo birža *tinkamai* pateikė Pareiškėjui jo prašomą informaciją (pažymos 5.9 ir 5.10 punktai);

24.5. kas sietina su Skundo Nr. 2 nagrinėjimu, tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos darbo birža minėtame 2017-01-13 atsakyme Nr. Sg-5 Pareiškėjui iš esmės tinkamai, t. y. laikantis informacijos išsamumo, tikslumo ir teisėtumo principų, pateikė Pareiškėjui informaciją apie

bedarbio statuso suteikimo tvarką, paaiškino Pareiškėjui, kodėl *bedarbio* statusas jam buvo suteiktas būtent nuo 2016-12-07, nurodė, kaip ir koku būdu Pareiškėjas gali skųsti sprendimą dėl Pareiškėjo *dirbančio asmens* statuso pakeitimo, taip pat pateikė paaiškinimus, kodėl Pareiškėjui nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti į LDV Nr. [...], pakartotinai paaiškino, dėl kokių priežasčių Darbo ieškančio asmens kortelėje iš karto nebuvo įrašytos Pareiškėjo įgytos/patobulintos kvalifikacijos/kompetencijos, lankyti seminarai, ir kodėl tai buvo atlikta vėliau, atkreipė Pareiškėjo dėmesį į tai, jog Lietuvos darbo biržos interneto svetainėje matomas asmenų įgytas išsilavinimas, bei kad teritorinių darbo biržų darbuotojams nesuteikta teisės aiškinti įstatymus ar kitus teisės aktus ir darbuotojas negali būti teisės normų aiškinimo subjektu (pažymos 5.11 – 5.17 punktai). Visgi pažymėtina, jog Lietuvos darbo biržą teikdama atsakymą į Skundą Nr. 2 nurodė, jog „[...] vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, Kauno TDB nenutraukus Jūsų registracijos, kurios metu Jums buvo suteiktas dirbančio asmens statusas, negalėtų Jums suteikti bedarbio statuso“ (pažymos 5.11 punktas). Šiame kontekste Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį, jog pagal dabartinį teisinį reglamentavimą, teritorinėje darbo biržoje *bedarbio* statusu registruoto asmens statusas gali būti pakeistas į *dirbančio* asmens statusą nepertraukiant registracijos teritorinėje darbo biržoje. Tyrimo metu Seimo kontrolieriui kilo abejonė, ar registracijos teritorinėje darbo biržoje nepertraukiamumas yra teisiškai reikšmingas (jeigu taip, tokiu atveju neaišku, kodėl *dirbančio asmens* statusas negalėtų būti pakeistas į *bedarbio* asmens statusą nenutraukus asmens registracijos teritorinėje darbo biržoje). Seimo kontrolieriaus nuomone, toks teisinis reglamentavimas galimai sudaro nepagrįstą administracinę našta (biurokratizmo prielaidas) teritorinėje darbo biržoje dirbančio asmens statusu registruotiems asmenims, norintiems pakeisti savo turimą statusą į bedarbio statusą. Atsižvelgiant į tai, Ministerijai tikslinga tobulinti teisinį reguliavimą, tikslinant teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias teritorinėje darbo biržoje registruotų dirbančių asmenų statuso keitimo į bedarbio statusą tvarką.

24.6. kas sietina su Skundo Nr. 3 nagrinėjimu, remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija, Lietuvos darbo birža, atsakydama į Skundą Nr. 3, 2017-01-13 rašte Nr. Sg-5 pateikė Pareiškėjui informaciją ir aktualias teisės aktų nuostatas, susijusias su individualios užimtumo veiklos planavimu, pakartotinai paaiškino Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką (atkreipiant Pareiškėjo dėmesį į tai, kad Rekomendacija įsidarbinti gali būti išduota tik darbu pagal darbo sutartį), nurodė, kad dėl Pareiškėjo pateiktų pastabų Lietuvos darbo birža „nedelsiant raštu informuos visas TDB, kad būtų visose TDB užtikrinama kontrolė dėl darbdavių laisvų darbo vietų registravimo atitikimo nustatytiems reikalavimams“, taip pat pateikė motyvuotus paaiškinimus, kodėl Pareiškėjui nebuvo išduota Rekomendacija įsidarbinti į LDV Nr. [...] (pažymos 5.18 – 5.22 punktai).

24.7. kas sietina su Skundo Nr. 4 nagrinėjimu, tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos darbo birža minėtame 2017-01-13 atsakyme Nr. Sg-5 Pareiškėjui pateikė paaiškinimus dėl jo Skunde Nr. 3 nurodytų aplinkybių, t. y. nurodė konkrečius laikotarpius, kada ir koku statusu Pareiškėjas buvo registruotas Kauno TDB, taip pat kada konkrečiai registracijos Kauno TDB laikotarpiais Pareiškėjui turint *bedarbio* statusą buvo išduota Rekomendacija įsidarbinti ir *siūlymai įsidarbinti į laisvas darbo vietas*, paaiškino Pareiškėjui Rekomendacijų įsidarbinti teisinę galią (pažymos 5.23 ir 5.24 punktai). Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui nurodė, kad „*faktiškai Vilniaus teritorinėje darbo biržoje aš niekada nebuvo registruotas, Vilnius mieste niekada nedirbau*“ (pažymos 2.6 punktas). Šiame kontekste Seimo kontrolierius pažymi, jog, remiantis Lietuvos darbo biržos tyrimo metu pateikta informacija, duomenys Lietuvos darbo biržos informacinėje sistemoje apie Pareiškėjo registraciją Vilniaus teritorinės darbo biržos Vilniaus miesto skyriuje atsirado 2005-08-30 Pareiškėjui pasinaudojus Lietuvos darbo biržos tuo metu naudojama darbo paieškos ir pasiūlos internete sistema, adresu www.ldb.lt. Minėtos sistemos pagalba visi darbo ieškantys asmenys, taip pat ir teritorinėje darbo biržoje nustatyta tvarka neregistruoti asmenys, turėjo galimybę užpildyti elektroninę arba rašytinę darbo ieškančio asmens kortelės (skelbimui

internete) formą ir pateikti ją pasirinktai teritorinei darbo biržai. Atitinkamai, Pareiškėjas, nesiregistruodamas Vilniaus teritorinėje darbo biržoje (kaip darbo ieškantis asmuo, pageidaujantis tarpininkavimo įdarbinant paslaugų), užpildė anketą, kurios duomenys buvo paskelbti Lietuvos darbo biržos interneto svetainės skyriuje „Ieško darbo“ (pažymos 7.11 punktą).

25. Seimo kontrolierius pažymi, jog dėl Pareiškėjo kreipimūsi gausos Lietuvos darbo biržos pareigūnams yra labai sudėtinga kas kartą pateikti Pareiškėjui konkrečius ir išsamius atsakymus. Pareiškėjas laiko netinkamais atsakymus galimai dėl to, kad jie neatitinka jos išankstinės nuomonės. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, jeigu Pareiškėjas nesutinka su Lietuvos darbo biržos pateiktais atsakymais, tai savaime nereiškia, kad atsakymai yra netinkami. Visgi tai nepaneigia Lietuvos darbo biržos pareigos laikytis teisės aktuose įtvirtintos prašymų nagrinėjimo tvarkos. Apibendrinant, išnagrinėjus ir įvertinus surinktą informaciją, darytina išvada, jog Lietuvos darbo biržos pareigūnai iš esmės atsakė į Pareiškėjo kreipimusis, dėl to konstatuotina, kad Pareiškėjo skundo dalis dėl Lietuvos darbo biržos pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 teikiant atsakymą į Pareiškėjo kreipimusis, yra atmetina.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

26. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant su Rekomendacijų įsidarbinti į laisvas darbo vietas X išdavimu susijusius klausimus, pripažinti pagrįsta.

27. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), 2017-01-13 raštu Nr. Sg-5 teikiant atsakymą į X kreipimusis, atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

28. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos darbo biržai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos* rekomenduoja:

imtis priemonių, jog ateityje, teritorinėse darbo biržose registruoti darbo ieškantys asmenys būtų tinkamai informuojami apie galimybes dirbti kitos kvalifikacijos ar nekvalifikuotą darbą.

29. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 ir 8 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai* rekomenduoja:

29.1. tobulinti teisinį reglamentavimą, tikslinant Rekomendacijų įsidarbinti išdavimo tvarką darbo biržoje registruotiems asmenims;

29.2. tobulinti teisinį reguliavimą, tikslinant teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias teritorinėje darbo biržoje registruotų *dirbančių asmenų* statuso keitimo į *bedarbio* statusą tvarką;

29.3. įvertinti pažymos 2.9 punkte pacituotas Pareiškėjo X skunde Seimo kontrolieriui

nurodytas aplinkybes ir pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomonę dėl poreikio tobulinti teritorinėse darbo biržose registruotų asmenų kvalifikacinių laipsnių paskelbimo (nurodymo) Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinėje sistemoje tvarką.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių **iki 2017-08-31**.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas